



**TELEMARK UTVIKLINGSFOND  
TUF**

**Saksliste styremøte nr 1-2016  
29.02.2016**

**TELEMARK UTVIKLINGSFOND**



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## INNHOLDSFORTEGNELSE

<b>1.</b>	<b>SAK NR 1 REFERAT FRA STYREMØTE NR 3 I 2015 .....</b>	<b>5</b>
1.1.	Forslag til vedtak .....	5
1.2.	Vedtak i styret .....	5
<b>2.</b>	<b>SAK NR 2 ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING .....</b>	<b>5</b>
2.1.	Forslag til vedtak .....	5
2.2.	Årsregnskapet .....	5
2.3.	Vedtak i styret .....	5
<b>3.</b>	<b>SAK NR 3 SØKNAD FRA KULTURLANDSKAPSENTERET .....</b>	<b>5</b>
3.1.	Forslag til vedtak .....	5
3.2.	Vurdering av daglig leder. ....	5
3.3.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	6
3.4.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	6
3.5.	Forhold til ESAS støttereglement .....	7
3.6.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	7
3.6.1.	Kontaktopplysninger .....	10
3.6.1.	Spesifikasjon .....	10
3.6.1.	Tids- og kostnadsplan .....	13
3.7.	Vedtak i styret .....	14
<b>4.</b>	<b>SAK NR 4 SØKNAD FRA LUCKY MEDIA AS .....</b>	<b>15</b>
4.1.	Forslag til vedtak .....	15
4.2.	Vurdering av daglig leder. ....	15
4.3.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	15
4.4.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	15
4.5.	Forhold til ESAS støttereglement .....	15
4.6.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	16
4.6.1.	Kontaktopplysninger .....	16
4.6.2.	Spesifikasjon .....	17
4.6.3.	Tids- og kostnadsplan .....	19
4.7.	Vedtak i styret .....	19
<b>5.</b>	<b>SAK NR 5 SØKNAD FRÅ RØNHOLT PAINTBALL BANE .....</b>	<b>20</b>
5.1.	Forslag til vedtak .....	20
5.2.	Vurdering av daglig leder. ....	20
5.2.1.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	21
5.2.2.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	21
5.2.3.	Forhold til ESAS støttereglement .....	21
5.3.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	21
5.3.1.	Kontaktopplysninger .....	24
5.3.2.	Spesifikasjon .....	24
5.3.3.	Tids- og kostnadsplan .....	26
3.4	Vedtak i styret .....	26
<b>6.</b>	<b>SAK NR 6 SØKNAD FRA ELKEM SOLAR .....</b>	<b>27</b>
6.1.	Forslag til vedtak .....	27
6.2.	Vurdering av daglig leder. ....	27
6.2.1.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	28



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

6.2.2.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	28
6.2.3.	Forhold til ESAS støttereglement .....	28
6.3.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	28
6.3.1.	Kontaktopplysninger .....	30
6.3.2.	Spesifikasjon .....	30
6.3.3.	Tids- og kostnadsplan .....	34
3.5	Vedtak i styret.....	35
<b>7.</b>	<b>SAK NR 7 SØKNAD FRA FUNZIONANO .....</b>	<b>35</b>
7.1.	Forslag til vedtak .....	35
7.2.	Vurdering av daglig leder. ....	35
7.2.1.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	36
7.2.2.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	36
7.2.3.	Forhold til ESAS støttereglement .....	36
7.3.	Vurdering fra næringsetaten i fylket .....	36
7.4.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	38
7.4.1.	Kontaktopplysninger .....	39
7.4.2.	Spesifikasjon .....	39
7.4.3.	Tids- og kostnadsplan .....	41
3.6	Vedtak i styret.....	41
<b>8.</b>	<b>SAK NR 8 SØKNAD FRA RAULAND NÆRINGSHAGE.....</b>	<b>42</b>
8.1.	Forslag til vedtak .....	42
8.2.	Vurdering av daglig leder. ....	42
8.2.1.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	43
8.2.2.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	43
8.2.3.	Forhold til ESAS støttereglement .....	43
8.3.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	43
8.3.1.	Kontaktopplysninger .....	44
8.3.2.	Spesifikasjon .....	44
8.3.3.	Tids- og kostnadsplan .....	46
3.7	Vedtak i styret.....	47
<b>9.</b>	<b>SAK NR 9 SØKNAD FRA BIOGREN .....</b>	<b>47</b>
9.1.	Forslag til vedtak .....	47
9.2.	Styrets vedtak ved behandling desember 2015 .....	47
9.3.	Vurdering av daglig leder ved denne behandling.....	48
9.3.1.	Investorer.....	48
9.3.2.	Mulig lån fra TUF.....	49
9.3.3.	Kraftmarkedet.....	49
9.3.4.	Råvaremarkedet.....	49
9.3.5.	Hvor i verdikjeden skal Telemark legge seg .....	50
9.3.6.	Eksterne vurderinger .....	50
9.4.	Vurdering ved behandling den 15.12.2015 .....	50
9.4.1.	Kostnadsplanen og finansieringsbehov .....	51
9.4.2.	Markedet.....	52
9.4.3.	Politiske ønsker .....	52
9.4.4.	Innovasjon Norge og Enova .....	52
9.4.5.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	53
9.4.6.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	53
9.4.7.	Forhold til ESAS støttereglement .....	53
9.5.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	53
3.8	Vedtak i styret.....	59
<b>10.</b>	<b>SAK NR 10 SAMORDNING AV VIRKEMIDDELAPPARATET I TELEMARK.....</b>	<b>60</b>



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

10.1.	Forslag til vedtak .....	60
10.2.	Vurdering av daglig leder .....	60
<b>11.</b>	<b>SAK NR 11 SØKNAD FRÅ TFK UNDERVISNINGSOPPLEGG VERDENSARV .....</b>	<b>61</b>
11.1.	Forslag til vedtak .....	61
11.2.	Vurdering av daglig leder .....	61
11.3.	Sak til TFK Hovedutvalg for næring .....	62
11.4.	Vurdering i forhold til TUF sitt formål.....	62
11.5.	Vurdering i forhold til planstrategier.....	63
11.6.	Beskrivelse av prosjektet fra søker .....	63
11.6.1.	Spesifikasjon .....	64
11.6.2.	Tids- og kostnadsplan .....	69
<b>12.</b>	<b>NESTE STYREMØTE .....</b>	<b>69</b>



# **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

## **1. SAK NR 1 REFERAT FRA STYREMØTE NR 3 I 2015**

### **1.1. Forslag til vedtak**

De utsendte referat fra møte nr. 3 2015 godkjennes.

### **1.2. Vedtak i styret**

## **2. SAK NR 2 ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING**

### **2.1. Forslag til vedtak**

Styret vedtar at det fremlagte årsregnskapet som viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 673.779,- skal være Telemark Utviklingsfond sitt offisielle årsregnskap for 2015.

Det regnskapsmessige mindreforbruket på kr 673.779 skal avsettes til disposisjonsfond i sin helhet i 2016.

Den fremlagte årsmeldingen godkjennes som Telemark Utviklingsfond sin årsmelding for 2015.

### **2.2. Årsregnskapet**

Årsregnskapet og utkast til beretning følger vedlagt.

### **2.3. Vedtak i styret**

## **3. SAK NR 3 SØKNAD FRA KULTURLANDSKAPSENTERET**

### **3.1. Forslag til vedtak**

Styret kan ikke imøtekomme søknaden om tilskudd til å utvikle bedriftsnettverk.

Det er Innovasjon Norge som vil ha ansvaret for å yte støtte til opprettelse av bedriftsnettverk.

### **3.2. Vurdering av daglig leder.**

Kulturlandskapsenteret i Telemark søker om kr 100.000,- i tilskudd for utvikling av bedriftsnettverk med fire interessenter.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

De vil utvikle for å skape nye produkter, skape større produktbredde og faglig stå sterkere som kompetansebedrifter.

Innovasjon Norge er den aktøren i virkemiddelapparatet som skal støtte opp under utvikling av bedriftsnettverk.

Daglig leder vil ikke anbefale at TUF skal inn å støtte tiltak for å etablere bedriftsnettverk. Dette gjelder også denne søknaden, selv om det søkes om relativt beskjedent beløp.

Konsekvensen ved å starte med å støtte bedriftsnettverk kan føre til langt flere søknader.

Daglig leder mener at støtte til bedriftsnettverk må skje gjennom ordningen til Innovasjon Norge. Dette da i sammenheng med finansiering fra aktuelle aktører. Skal et bedriftsnettverk ha mulighet til å fungere både administrativt og økonomisk i et langsiktig løp må viljen til aktørene være til stede både når det gjelder finansiering og eget arbeid. Støtten som er gitt fra Innovasjon Norge tilsvarer ca 36% av de oppgitte kostnadene, dette bør være tilstrekkelig for at tiltaket kan gjennomføres. Dersom dette ikke er tilstrekkelig er daglig leder skeptisk til om bedriftsnettverket vil ha mulighet til fortsette utover denne prosjektperioden.

Det har i Telemark vært tendenser til at det opprettes bedriftsnettverk etter hvert som gamle nettverk er ferdig med prosjektperioden. En har sett tendenser til at de samme aktørene er initiativtakere bak disse nettverkene. Da ender vi opp med at det brukes midler fra det offentlige til å finansiere prosjektstillinger i diverse miljøer. Etter daglig lederes syn er ikke det fornuftig bruk av knappe ressurser. Denne vurderingen er generell og ikke nødvendigvis knyttet opp mot denne søknaden.

Daglig leder kan ikke se at støtte til dette prosjektet vil føre til noen vesentlig økning av arbeidsplasser eller bosetting.

Partene i dette bedriftsnettverket har ikke klare nok planer for hva de ønsker å utvikle/drifte. De vil lage et prosjekt for å avklare nærmere om de de kan finne aktuelle tema for samarbeid. Dette bør de avklare før en setter i gang med et samarbeid.

### 3.3. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

Det er vanskelig å se at dette prosjektet vil bygge opp under hovedformålet til TUF

### 3.4. Vurdering i forhold til planstrategier

Det vil være mulighet å plassere dette inn under ønske om å utvikle landbruksnæring.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 3.5. Forhold til ESAS støtterelement

Eventuell støtte kan gis som bagatellmessig støtte og er dermed innenfor støtterelementet.

## 3.6. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Kulturlandskapsenteret i Telemark søker på vegne av 4 samarbeidende bedrifter om midlar til utvikling av bedriftsnettverk for sammen å utvikle nye produkt, skape større produktbredde og fagleg stå sterkare som kompetansebedrifter.

Aktivitetane for bedriftene i dag omfattar alt frå naturkartlegging, plan- og FOU arbeid til informasjon og kunnskapsformidling.

Kulturlandskapsenteret, Teleros Samdrift og Bioforsk har kontorstad/lokaler i Hjartdal og Faun naturforvaltning i Fyresdal.

### Prosjektbeskrivelse

Dei fire verksemdene arbeider med emne innanfor natur, landbruk, kulturlandskap og biologisk produksjon. Aktivitetane omfattar alt frå naturkartlegging, plan- og FOU-arbeid til informasjon og kunnskapsformidling. Kulturlandskapsenteret, Teleros Samdrift og NIBIO har kontorstad, lokaler i Hjartdal og Faun i Fyresdal.

Med unntak av Teleros Samdrift har alle dei tre oppdrag som fordeler seg både på regionale og nasjonale nivå. Verksemdene er på mange måtar ulike, men har eit interessefelleskap i dette at fagområda og spesialitetane delvis overlappar og delvis utfyller kvarandre. Ein har difor gjort nokre førebelse sonderingar om mogleg samarbeid. Alle verksemdene ser det som interessant og spanande å utgreie og avklare nærare om potensiale og kva som kan vera særleg aktuelle tema for samarbeid. Vi meiner eit samarbeid vil kunne styrke dei regionale oppdraga vi alt er involvert i, skape nye produkt og tenestar, og gjera oss sterkare i nasjonale og ev. internasjonale engasjement.

### Konkrete ambisjonar og samarbeidsområde

1. Forankre prosjektet hjå leiing, tilsette og samarbeidspartnarar
2. Forankre samarbeidet i bedriftene sine strategiar
3. Gå gjennom aktuelle samarbeidsområde, avklare og utgreie potensial for nye tenestar / utvida tenestar innanfor:

- Formidling og informasjon, om landskap, kulturmark, natur og bioressursar
- Kartlegging og utgreiing, - same tema



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

- Skjøtsel og forvaltning, - same tema
- FOU , - same tema
- a) Formidling og informasjon, om landskap, kulturmark, natur og bioressursar. Kulturlandskapscenteret tek allereie i mot ein del grupper for føredrag og omvising, både frå høgskular/universitet, organisasjonar og forvaltning. Det er per no i snitt 2-300 personar - innom i året, dette i form av ulike grupper på utferd og temadagar.

Føredragsdelen blir som regel halden på Teleros, med utsyn inn i det moderne samdriftsfjøset på den eine sida, og ut i det eldre småskala jordbrukslandskapet på den andre. Alle desse målgruppene ynskjer me å arbeide vidare med for å få fleire til å koma, i tillegg er det ynskjeleg å få inn turistgrupper, både «verdsarvturistar» og andre.

Kulturlandskapscenteret, NIBIO og Teleros har til saman fagkunnskapen, formidlingsevna og fasilitetane, Faun har ekspertisen på natur- og kulturbasert nærings-/reiselivsutvikling. I dette kryssingspunktet er det truleg mykje å hente på eit samarbeid gjennom å utvide eksisterande produkt/tenester og skape nye produkt, Dei fire partnerane ynskjer spesifikt å utarbeide ein felles plan for ei eventuell deltaking i formidlingsarbeid knytt til verdsarvkandidaten Rjukan-Notodden og/eller felles deltaking i internasjonalt samarbeid/oppdrag

- b) Utvida/nye konsulenttenester innanfor landskap, natur, kulturmark og bioressursar

- Aktuelle emne som sorterer under konsulenttenester er kartleggingar og utgreiingar, skjøtels- og forvaltingsplanar, samt ev. forskings- og undervisingsprosjekt.

Kulturlandskapscenteret har over nokre år stått sentralt i arbeidet med å få på plass skjøtelsplanar for truga kulturmarkstypar i Telemark, delvis også i grannefylke.

Kulturlandskapscenteret har primært si faglege tyngde i utarbeiding av skjøtelsplanar for ivaretaking av eldre typar kulturmark og organisering rundt dette. Faun har sitt faglege tyngdepunkt i tradisjonell naturforvaltning (jakt og fiske - skog og fjell - vatn og vassdrag), og manglar spesialkompetanse på kulturlandskap til dømes i samband med kartleggingsoppdrag. NIBIO driv både med kartlegging, planarbeid og forskning. Feltseongen er gjerne ein avgrensande faktor i samband med større oppdrag.





## **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

Ved å inngå eit samarbeid kan fleire oppdrag både innanfor kartlegging og planarbeid vera aktuelle å legge inn anbod på. I tillegg til at ein utfyller kvarandre fagleg sett, vil berre berre det å vera fleire fagpersonar auke moglegheitene for å kunne ta på seg større oppdrag.

- Dei fire partnerane ynskjer å utarbeide ein felles plan for ei eventuell deltaking i formidlingsarbeid knytt til verdsarvkandidaten Rjukan-Notodden og/eller felles deltaking i internasjonalt samarbeid/oppdrag

4. Lage forslag til felles kompetanseutvikling på tema som partnerane har felles og kan samarbeide om.

5. Rekruttere ev. andre motiverte og aktuelle bedrifter til nettverket

6. Avklare avtaler og forplikting til deltakande bedrifter

### **Bygging av nettverket:**

Bedriftsnettverket skal vere eit formalisert grunnlag for å utvikle samarbeid om fellestiltak og utviklingstiltak. Nettverksprosjektet skal hjelpe oss til å skape tillit og identifisere felles utfordringar og moglegheiter for samarbeid. Gjennom samarbeidet skal vi hjelpe kvarandre til å bevisstgjere og synleggjere potensialet vi har saman og kvar for oss. Vi ynskjer å utvikle felles kompetanse gjennom forpliktande nettverksavtaler, kjennskap til arbeidsmetodar og hjelpemiddel som kan styrke tenestetilboda.

Gjennom samarbeid, felles møter, felles arbeidsgrupper m.m., vil nettverket bli styrka. Det er viktig at samarbeidet er forankra i styre og leiing i dei ulike selskapa.

### **Utvikle samarbeidsevne og skape tillit:**

Tillit er ein avgjerande faktor i godt og effektivt samarbeid. Tillit er difor blitt eit nykkelbegrep. Gjennom samarbeid kan den sosiale kapitalen i bedriftene bli styrka. Sosial kapital handlar om tillit, rettferdighet og samarbeid. Relasjonane mellom menneska som er involvert i nettverk og samarbeidet blir viktig.

Relasjonane påverkast spesielt av to forhold: Tillit og rettferdig fordeling av felles ressursar. Å bygge tillit og sikre rettferd og gjensidig respekt aukar samarbeidsevna. Dette blir også ei viktig sak for leiinga i bedriftene som inngår i nettverket. I forprosjektet for bedriftsnettverket må relasjonsbygging og samarbeid ha ein viktig plass.. Konkrete tiltak må spesifiserast. Eit viktig tiltak vil vere å kome fram til felles forståing for korleis ein kan løyse interessomotsetnadar og konflikhtar.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Utvikle felles strategi og forretningsplan for samarbeidsområde:

For dei samarbeidsområda som blir utpeika må det lagast strategi og forretningsplan. Dette er nødvendig for å avklare potensiale og prioriteringar. Det er viktig at alle involverte blir med i planprosessen for å optimalisere planane, avklare risiko og forankre tiltaka hjå dei som skal medverke.

### Avtaler:

Som ein del forprosjektet blir det utarbeida intensjonsavtaler mellom bedriftene som har er med i samarbeidet. Etter kvart som nye samarbeidsområde/tiltak blir avklara blir det sett opp forpliktande avtaler.

Kulturlandskapsenteret med sitt organisasjonsnummer står som formell søker om økonomiske midlar på vegne av nettverket.

### 3.6.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Kulturlandskapsenteret i Telemark AS Org.nr:988277592	Hjartdalsvegen 760 3690 HJARTDAL	97187758
Kontakt- person	Kulturlandskapsenteret i Telemark AS	Hjartdalsvegen 760 3690 HJARTDAL	97187758
Prosjekt- leder	Faun Nturforvaltning	Fyresdal Næringshage	977 60 277

### 3.6.1. Spesifikasjon

#### Bakgrunn

Dei fire verksemdene arbeider med emne innanfor natur, landbruk, kulturlandskap og biologisk produksjon. Aktivitetane omfattar alt frå naturkartlegging, plan- og FOU-arbeid til informasjon og kunnskapsformidling. Kulturlandskapsenteret, Teleros Samdrift og NIBIO har kontorstad, lokaler i Hjartdal og Faun i Fyresdal. Med unntak av Teleros Samdrift har alle dei tre oppdrag som fordeler seg både på regionale og nasjonale nivå. Verksemdene er på mange måtar ulike, men har eit interessefellesskap i dette at fagområda og spesialitetane delvis overlappar og delvis utfyller kvarandre. Ein har difor gjort nokre førebelse sonderingar om mogleg samarbeid. Alle verksemdene ser det som interessant og spanande å utgreie og avklare nærare om potensiale og kva som kan vera særleg aktuelle tema for samarbeid. Vi meiner eit samarbeid vil kunne styrke dei regionale oppdraga vi



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

alt er involvert i, skape nye produkt og tenestar, og gjera oss sterkare i nasjonale og ev. internasjonale engasjement.

### Prosjektmål

Hovudmålet er :

- \* sammen å utvide fagleg kompetanse
- \* at vi saman kan ta på oss større og fagleg breiare oppdrag
- \* at vi kan få etablert minst 5 nye kompetansearbeidsplassar inn natur og landbruk i øvre Telemark
- \* betre kunne ta del og fylgje opp internasjonale oppdrag/samarbeid
- \* betre posisjonere oss for aukande etterspørsel frå kommunane om utgreingar/konsekvensutgreiingar i samband med nye krav til naturmangfaldkartlegging.

I forprosjektet vil vi utgreie, avklare, internt forankre og førebu samarbeid og nye produkt. Vi vil sjekke ut marknad og risiko og få opp foretningsplan for dei nye tiltaka. I hovudprosjektet trykker vi på startknappen og etablerar nødvendige rutiner, kompetanse og kapasitet for ny produksjon, marknadsføring og aktivt sal.

### Forankring

Søknaden er behandla i leiinga hjå dei deltakande bedriftene, bl.a. med konkret tilbakemelding på dei spesifikasjonar er gjort her i søknaden.

Tiltaket er forankra si TUF sine strategiar slik:

- \* Nye kompetansearbeidsplassar
- \* Styrking av samarbeidsprosjekt
- \* Nye og utvida kompetansetenestar knytta til natur, kultur og landskap (styrking av lokal ressursutnytting)
- \* Medverke til forutsigbar og stabil drift av tiltak med kulturellt og næringsmessig verdi.

Fylkesmannen i Telemark sine planar slik:

- \* Handlingsplanen for slåttemark i Telemark (2013)
- \* Handlingsplanen for trua arter

Telemark Fylkeskommune:

- \* Landbruks -og matmeldinga for Telemark 2013 - Bygdenæringar/naturbasert reiseliv
- \* Regional plan for nyskaping og næringsutvikling
- \* Regional plan for reiseliv og opplevelser 2011
- \* Handlingsdelen til reiselivsplanen 2015
- \* Forvaltningsplan for Skjærgårdsparken
- \* Strategi for kultur og kulturarv 2014
- \* Regional folkehelsestrategi 2012-2016 - Vandring og oppleving

Hjartdal Kommune:

- \* Kommuneplan for Hjartdal 2010 - 2020
- \* Planprogram – kommunedelplan for stig og løyper 2015
- \* Forvaltningsplan for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde 2011

Fyresdal kommune:

- \* Samfunnsdelen av kommuneplan for Fyresdal kommune 2015 - 2018
- \* Kommunedelplan for næring, landbruk og busetjing 2015-2018



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

\* Div. forvaltningsplanar

## Prosjektorganisering

Forprosjektet blir organisert etter PLP-modellen. Kulturlandskapsenteret i Telemark er prosjektansvarleg og Faun Naturforvaltning har prosjektleiinga. Det blir etablert ei styringsgruppe med representantar for dei samarbeidande bedriftene og med 1-2 eksterne deltakarar.

## Samarbeidspartnere

Faun Naturforvaltning AS har 8 tilsette med master- eller bachelorgrad innan biologi, naturforvaltning, jordfag, skogfag, økonomi og samfunnsfag. Dei har tilhald i Fyresdal og leverer konsulenttenester innan naturkartlegging og utgreiing, vilt-, fiske- og vassdragsforvaltning, samt naturbasert næringsutvikling.

Kulturlandskapsenteret i Telemark AS formidlar kunnskap om kulturlandskap gjennom guiding, kurs- og konsulentverksemd. Deira fokus er ivaretaking av dei tradisjonelle kulturmarkstypene, både for dei biologiske og dei kulturminnemessige verdiane dei ber på. Verksemda har éin fast tilsett, og leiger i tillegg inn kapasitet og kompetanse etter behov. Senteret har kontortilhald ved Bygdesentralen i Hjartdal.

NIBIO er eit forskingsinstitutt med spisskompetanse på høgt internasjonalt nivå innan landbruk, matproduksjon, plantehelse, miljø- og ressursforvaltning. Eit av hovudområda er forskingsbasert innovasjon og verdiskaping. Berekraftig ressursbruk er eit grunnleggande premiss for verksemda. Bioforsk hadde tre divisjonar med omlag 450 tilsette og forskingsstasjonar over heile landet. Frå 1. juli 2015 gjekk dei inn i det nye instituttet NIBIO, saman med Skog og landskap og Norsk institutt for landbruksforskning. Ein av medarbeidarane har kontortilhald ved Bygdesentralen i Hjartdal.

Teleros Samdrift blei etablert i 2010 og driv med mjølkeproduksjon og utleige av kurs-/konferanselokale i same bygget. Lokalet som blir leigd ut til kurs og konferanse ligg i 2. setasje med vindaugsvegg inn til husdyrrommet. Kulturlandskapsenteret og fleire andre kursarrangørar har gjort seg nytte av lokalitetane. Motivasjonen for deltakinga er å styrke utleige av møtelokale som er samlokalisert med biologisk produksjon og geografisk ligg midt i kulturlandskapet. Her er det panoramautsikt og stutt veg til omliggjande gardstun, kulturlandskap og visningsfelt.

## Aktiviteter

Jan 2016 Etablering av styringsgruppe og prosjektleiar

Febr. Oppstartmøter og forankring . Leiing, tilsette og involverte medarbeidarar

Mars - mai Gjennomgang av aktuelle samarbeidsområde / tema inkl. forretningsskisser. Marknadsgransking

Juni - aug Prioriteringar av aktuelle forretningsområde for samarbeid, herunder ev. opplegg for internasjonalt arbeid

Sept - okt. Utvikle felles strategi og forretningsplan for dei utvalde felles



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

forretningsområda  
Nov. Rapport og plan for ev. hovudprosjekt/vidare arbeid

## Målgrupper

Målgrupper for prosjektaktivitetane er

- \*eigne tilsette som skal vere med å utvikle nye produkt og tenestar
- \*kommunar og andre offentlege etatar som får krav om utvida konsekvensutgreiingar for biomangfald og berekraft.
- \* privat næringsliv/bedrifter som treng plantenestar og kan representere ny marknad.
- \* grunneigarar som treng skjøtselsplanar
- \* opplæringsetatar som treng kunnskapsformidling og informasjon

## Resultat

- \* Forankre prosjektet om utvida bedriftssamarbeid hjå leiing og medarbeidarar
- \* Forankre utvida samarbeid i bedriftene sine strategiar
- \* Sjekke ut aktuelle samarbeidsområde, avklare nye tenestar og prioritere nye forretningsområde
- \* Plan for deltaking i formidlingsarbeid/dokumentasjon knytt til utvikling av Rjukan- Notodden verdsarvstatus.
- \* Felles kompetanseutviklingsplan
- \* Rekruttere ev. andre motiverte og aktuelle bedrifter til nettverket
- \* Avtaler om forpliking til deltakande bedrifter.

## Effekter

- \* Nye og utvida produkt/tenestar
- \* Ny og utvida kompetanse
- \* Nye marknader
- \* Nye kompetansearbeidsplassar i distriktskommunar
- \* Auka potensiale og redusera risiko gjennom bygging av bedriftsnettverk
- \* Forretningsplan og strategiar for nye samarbeidsområde.
- \* Forpliktande avtaler.

### 3.6.1. Tids- og kostnadsplan

#### Tidsplan

Jan 2016 Etablering av styringsgruppe og prosjektleiar  
Febr. Oppstartmøter og forankring . Leiing, tilsette og involverte medarbeidarar  
Mars - mai Gjennomgang av aktuelle samarbeidsområde / tema inkl. forretningsskisser. Marknadsgransking  
Juni - aug Prioriteringar av aktuelle forretningsområde for samarbeid, herunder ev. opplegg for internasjonalt arbeid  
Sept - okt. Utvikle felles strategi og forretningsplan for dei utvalde felles forretningsområda  
Nov. Rapport og plan for ev. hovudprosjekt/vidare arbeid



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Kostnadsplan

Tekst	Kostnad
Andre kostnader	10.000
Andre møter/kurs/kompetanse	30.000
Innkjøpte kostnader	30.000
Marknadsgranskning	30.000
Personalkostnader	360.000
Reisekostnader	20.000
Styringsgruppe/Prosjektgruppe	40.000
Sum kostnad	520.000

## Finansieringsplan

Tekst	Kostnad
Innovasjon Norge	260.000
Privat finansiering (Egeninnsats)	160.000
Telemark Utviklingsfond	100.000
Sum finansiering	520.000

### 3.7. Vedtak i styret



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 4. SAK NR 4 SØKNAD FRA LUCKY MEDIA AS

### 4.1. Forslag til vedtak

Styret kan ikke imøtekomme søknaden om støtte. Eter styrets mening er ikke prosjektet tilstrekkelig innenfor formålet til TUF.

### 4.2. Vurdering av daglig leder.

Lucky Media søker om kr 350.00 i tilskudd fra TUF for å utvikle Sportsmagasinet.

Lucky Media ønsker å tilby interaktive digitale temablader for gutter og jenter i alderen 9-14 år. Temaene innbefatter hester & ridning, kjæledyr, fotball, e-sport, moter & livsstil, samt bil & motor. Lucky Media er først ute med interaktive blader for denne kundegruppen.

Lucky Media ønsker å tilby alle sportsinteresserte i Telemark, og på sikt resten av Norge et unikt månedlig digitalt og interaktivt sportsmagasin, egen nettkanal og rapportering fra stevner fra breddeidretten i samarbeid med Telemark Idrettskrets.

De vil rapportere fra stevner etc i Telemark, daglig leder ser ikke at dette er innenfor rammene til TUF. Det er vanskelig å se at dette kan bli tilstrekkelig lønnsomt, de vil i tilfelle måtte konkurrere med tradisjonelle medier.

Daglig leder mener at TUF ikke kan gå inn med støtte til å utvikle sportsblad.

### 4.3. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

Det er mulig det kan bli arbeidsplasser gjennom dette tiltaket, daglig leder ser allikevel ikke at det kan forsvares å yte støtte.

### 4.4. Vurdering i forhold til planstrategier

Formålet kan dekke opp under ønsket om å utvikle flere arbeidsplasser. Vanskelig å se tiltaket direkte plassert inn under noen strategier utenom mulige arbeidsplasser.

### 4.5. Forhold til ESAS støtterelement

Det vil være mulig å yte støtte i forhold til flere aktuelle støtteordninger. Dersom det skal bli aktuelt med støtte bør dette begrunnes i forhold til bagatellmessig støtte.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 4.6. Beskrivelse av prosjektet fra søker

Lucky Media AS er et forlag som har levert innhold til store selskaper som blant annet Egmont og Stabenfeldt i flere år. Nå ønsker selskapet å satse på egne interaktive digitale magasiner og tegneserier for aldersgruppen 9-14 år. I tillegg ønsker vi å dekke breddeidrett på en profesjonell måte med magasinet «Grasrota». (Se vedlegg.) Her vil vi ha med stoff for alle aldersgrupper.

### Prosjektbeskrivelse

Vi ønsker på sikt å dekke hele landet, og har som mål å dekke aktiviteter fra samtlige særforbund. Vi ønsker å utgi faste månedlige magasiner og ha en egen nyhetskanal. Rapportering fra stevner og kamper med liveresultater og statistikk vil også være i vårt satsingsområde.

Kort fortalt ønsker vi å synliggjøre grasrota på en helt annen måte enn i dag. Dette vil gagne norsk idrett og sponsorer også. Vi har fått en distribusjonsavtale med Amedia i Telemark, som har ca. 70 000 lesere. (Telemarksavisa) Denne kan utvides til flere lokalaviser over hele landet.

Selve redaksjonen vil være i Kragerø, der vi kommer til å ha en rekke frilansere som vil samarbeide med klubbene i forhold til nyheter og bilder, samt artikler. Vi ønsker å utgi ut noen magasiner i Telemark først, før vi ruller ut i andre fylker.

Lucky Media har fått til sammen 500 000 kr. fra Innovasjon Norge, hvor 350 000 kr. går til en digitalt editeringsverktøy i forbindelse med ulike produksjoner av interaktive digitale magasiner. I tillegg har selskapet lyktes med å få inn en svensk investor som har investert 200 000 kroner nylig. Totalt 350 000 kroner går inn som vår egenkapital i prosjektet med magasinet "Grasrota".

### 4.6.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	Lucky Media AS Org.nr:912060667	Storgata 1 3770 KRAGERØ	+48798716769
<b>Kontakt- person</b>	Ketil Jakobsen	Storgata 1 3770 KRAGERØ	+48798716769
<b>Prosjekt- leder</b>	Martin Eikeland	Solåsen 31 3770 KRAGERØ	92057185

### Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

25 000 kroner i mulighetsmidler fra Vekst i Grenland i 2015, og 500 000 kroner fra Innovasjon Norge i 2015.





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 4.6.2. Spesifikasjon

### Bakgrunn

Utgivelser av bøker, blader og tegneserier vil i fremtiden i høy grad være elektroniske utgivelser, og leseplattformene for disse produkter vil være nettbrett og smart-telefoner.

Lucky Media ønsker å tilby interaktive digitale temablader for gutter og jenter i alderen 9-14 år. Temaene innbefatter hester & ridning, kjæledyr, fotball, e-sport, moter & livsstil, samt bil & motor. Lucky Media er først ute med interaktive blader for denne kundegruppen.

Lucky Media ønsker å tilby alle sportsinteresserte i Telemark, og på sikt resten av Norge et unikt månedlig digitalt og interaktivt sportsmagasin, egen nettkanal og rapportering fra stevner fra breddeidretten i samarbeid med Telemark Idrettskrets. Et slikt magasin mener vi er det er stort behov for, da det som oftest er toppidretten som får mest mediedekning i dag.

### Prosjekt mål

Lucky Media planlegger å komme ut med det første interaktive digitale magasinet før 1 april 2016.

Deretter er planen å ha faste månedlige magasiner fra august, da vi trenger litt tid for å få magasinet slik leserne ønsker. I tillegg ønsker vi på sikt å etablere en egen nett kanal, med daglige nyhetsendringer og podcast.

Rapportering fra stevner og kamper med liveresultater og statistikk vil også være i vårt satsingsområde. Telemark Idrettskrets ønsker også å være med for å bidra i magasinet.

### Forankring

Det vil bli etablert en redaksjon i Kragerø, som har mistet veldig mange arbeidsplasser de siste årene. Lucky Media AS har som mål å skape 25 arbeidsplasser på sikt, med en blanding av fast ansatte og frilansere.

### Prosjektorganisering

Ketil Jakobsen, som er Lucky Medias grunnlegger, er en meget kreativ, målrettet og grundig person. Han har i flere år jobbet med kreative medier, blant annet i TV, film, reklame og publishing.

Bl.a. co-produserte og regisserte han i samarbeid med Norsk Film AS Norges første animerte kinofilm med tittelen "Det var en gang...". Han har også stått bak film- og bokproduksjonene av „Blekkulfs miljødetektiver", samt 4D konseptet „Petra og kuule småkryp", som de siste 10 år har vært en av Hunderfossen Familieparks hovedattraksjoner. Gjennom sitt arbeid har han knyttet til seg dyktige og kreative mennesker så vel på det kunstneriske som på det forretningsmessige plan.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Martin Eikeland er medeier i Lucky Media AS, og er også daglig leder og gründer bak selskapet Refsports AS. Han har mange års erfaring i å bygge opp store organisasjoner og prosjekter innenfor idrett. Har selv vært aktiv spiller i lavere divisjoner, fotballtrener, rekrutt-dommer, leder i idrettsrådet, samt leder og markedsansvarlig i Helle IF Fotball og Kragerø IF Fotball.

Lucky Media og Refsports vil ha dette som et samarbeidsprosjekt. Lucky Media trenger totalt 700 000 kroner for å ha grunnlag for å produsere nok magasiner ut 2016. Selskapet har allerede skaffet 700 000 kroner fra Innovasjon Norge og en privat investor, og 350 000 kroner av dette går da inn i prosjektet "Grasrota".

Redaksjonen vil være i Kragerø, mens produksjonen vil foregå i Polen, slik at man har veldig lave produksjonskostnader, uten at det går utover kvaliteten.

## **Samarbeidspartnere**

Amedia (Telemarksavisa)

Telemark Idrettskrets (Referanse Sondre Fjelldalen)

## **Aktiviteter**

Utvikling av editeringsverktøy for å effektivisere produksjonen jan-februar 2016

Etablering av redaksjon i Kragerø februar - mars 2016

Redaktør + 2 frilansere på plass i løpet av februar 2016.

Annonseselger på plass i løpet av april 2016

## **Målgrupper**

Idrettsinteresserte i alle aldre

## **Resultat**

Et magasin ferdig til 1 april 2016 som blir markedsført via Telemarksavisa og Telemark Idrettskrets +sosiale kanaler. (Facebook, Instagram)

Et månedlig magasin fra august 2016 for Telemark, og gradvis økning til andre fylker fra 2017 til 2020. Fra 2020 er målet at magasinet skal dekke samtlige fylker, og vi har da beregnet ca. 4 arbeidsplasser pr. fylke i tillegg til redaktør og selgere.

Vi anslår antall ansatte til å bli ca. 80 stk før 2020. Dette vil bli kjærkomne arbeidsplasser i Kragerø kommune. I tillegg til "Grasrotmagasinet", vil det også komme mange andre temablader, og man vil da kunne utvide antall arbeidsplasser. Hvert magasin vil bety 2 arbeidsplasser i Kragerø, og da vi vil ha 6 forskjellige temablader anslår vi antall arbeidsplasser til 12-15 stk. innen 2020.

## **Effekter**

Et interaktivt digitalt sportsmagasin for grasrota vil føre til mye publisitet, da dette vil være det første i sitt slag i Norge. Amedia som er Norges største



## TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

mediekonsern vil bistå med markedsføringen. I tillegg er Telemark Idrettskrets veldig positive til prosjektet, og ønsker å være med på å bidra. Grasrotmagasinet vil helt klart skille seg ut blant øvrige magasiner, og dette kan da være attraktivt for sponsorer og annonsører, som betaler for synlighet.

### 4.6.3. Tids- og kostnadsplan

#### Tidsplan

Lucky Media planlegger å komme ut med det første interaktive digitale magasinet før 1 april 2016. Deretter er planen å ha faste månedlige magasiner fra august, da vi trenger litt tid for å få magasinet slik leserne ønsker. I tillegg ønsker vi på å etablere en egen nett kanal, med daglige nyhetsendinger og podcast fra 2017.

I 2016 vil magasinene bare ta for seg Telemark, men gradvis økning til andre fylker fra 2017 til 2020.

#### Kostnadsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
01.Personalkost	200 000					200 000
02.Innkjøpte tjenester	400 000					400 000
03.Utstyr	50 000					50 000
04.Andre kostnader	50 000					50 000
<b>Sum kostnad</b>	<b>700 000</b>					<b>700 000</b>

#### Finansieringsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
02.Annen offentlig finansiering	250 000					250 000
03.Privat finansiering	100 000					100 000
Telemark Utviklingsfond	350 000					350 000
<b>Sum finansiering</b>	<b>700 000</b>					<b>700 000</b>

### 4.7. Vedtak i styret



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 5. SAK NR 5 SØKNAD FRÅ RØNHOLT PAINTBALL BANE

### 5.1. Forslag til vedtak

Styret ser positivt på de aktivitetene som skapes på Rønholt. Styret bevilger kr 240.000,- til tiltaket.

### 5.2. Vurdering av daglig leder.

Rønholt reball klubb er en klubb som driver med paintball. De søker om kr 240.000,- i tilskudd til å kjøpe inn en kompressor samt info tavle(scoard board).

I denne søknaden er det bare spesifisert kostnader for denne investeringen, de har imidlertid dokumentert betydelige kostnader ved oppbygging av banen. Bamle Kommune har vært en aktiv samarbeidspartner, både ved å stille banen til disposisjon samt annet arbeid og adgang til garderobeanlegg.

Paintball klubber er ikke medlemmer av Norges idrettsforbund og kan dermed ikke søke om ordinær støtte via tippemidler.

Etter daglig lederes syn burde de vært berettiget til å få tippemidler, det er arbeid på gang med å gjøre disse klubbene søkeberettigede til tippemidler. Som det ser ut vil dette ta tid.

Paintball idrtten fanger opp barn og unge som ikke faller inn i den ordinære idretten. Det er en aktivitet som vi bør bygge opp under, den har stor betydning og et stort potensiale slik som daglig leder ser det.

Rønholt reball klubb har lag som deltar i internasjonale stevner/ligaer. Her ligger de faktisk helt i toppen.

I løpet av tre år har de planlagt å bli en del av arrangementet CPS champions paintball series på linje med byer som St. Persburg, Roma, Milano, Paris og Arnheim, dette vil skape publisitet og god profilering for Telemark.

Det arrangeres turneringer og aktiviteter for barn og unge fra hele Telemark, Bamle kommune er en stor bidragsyter ved at de stiller hallen til rådighet. I tillegg vil internasjonale lag bruke banen som treningsarena.

Daglig leder har anbefalt at Bamle kommune får denne aktiviteten inn som en del av aktivitetstilbudet i Telemark og kan brukes som en del av felles profilering. Dette arbeidet har Bamle startet med.

Daglig leder vil anbefale at TUF bevilger det omsøkte beløpet, TUF vil være med på å skape en ny arena for profilering av Telemark. Samtidig som vi legger til rette for aktiviteter utenom det ordinære idrettstilbudet.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Det er på tide at det offentlige støtteapparatet i Telemark viser at de er opptatt av at det skapes positive tiltak, litt utenom de tradisjonelle linjene.

Daglig leder vil ikke anbefale at TUF skal inn med finansiering av ordinære idrettsanlegg som er del av grunnlaget for tippemiddel søknader.

## 5.2.1. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

Formålet til TUF er at de i hovedsak skal støtte opp under utvikling av arbeidsplasser og bosetting. Dette tiltaket kan føre til økte arbeidsplasser og økt bosetting. Denne bevilgningen må en kunne definere er innenfor TUF sitt formål selv om en ikke kan direkte knytte dette opp mot arbeidsplasser.

## 5.2.2. Vurdering i forhold til planstrategier

Vanskelig å se dette av direkte planer, diverse planer legger inn tiltak for trivsel og bosetting.

## 5.2.3. Forhold til ESAS støttereglement

Dette er støtte til idrettsanlegg for barn og unge og faller dermed innenfor regelverket om lovlig støtte.

## 5.3. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Rønholt reball klubb ble stiftet 8.01.2010 som trener innendørs i vinterhalvåret. Etter stor medlemspågang siden starten har klubben begynt å bygge en utendørs bane, se vedlegg. Klubben tiltrekker seg hovedsakelig ungdom fra Oslo - Kristiansand og er på vei til å bli et knutepunkt i Norden. Klubben ønsker seg en kompressor som kan bidra til å holde 100 - 200 ungdommer i gang med paintball spilling.

### Prosjektbeskrivelse

Rønholt reball klubb søke tilskudd til innkjøp av kompressor, scoard Board, bane på kr 240.000,-.

Rønholt reball klubb ble startet 8. januar 2010 av noen ungdommer (<https://www.facebook.com/Rønholt-Reball-277187615643161/>). Siden starten av klubben har deltakelsen bare vokst. Reball klubben driver og trener innendørs i Rønholthallen på vinterstid. Det er den samme aktiviteten som paintball, men da med små gummiballer.

Det er et tilbud for folk i alle aldersgrupper og kjønn, men det er hovedsakelig ungdommer som deltar. Vi begynner å trene fredagskveld, tidlig lørdags morgen, holder åpen hall for alle som vil komme fra kl 12.00 – 17.00 og



## **TELEMAR UTVIKLINGSFOND TUF**

søndager fra kl 11.00 – 16.00. Dette er et tiltak som er godkjent av Bamble kommune og klubben får lov til å leie hallen annenhver helg gratis.

Det er alt fra 50 – 100 deltakere i helgene og det er et rusfritt tiltak. Det kommer hovedsakelig barn og unge fra hele Grenlandsområde, samt Kragerø og Drangedal som deltar. I løpet av vintersesongen tilbyr vi også gratis overnatting for de som trenger det. Det er faktisk flere som ikke kommer på aktiviteten på søndags morgen fordi ingen foresatte kan kjøre de.

Etter starten av reballen i Rønholthallen har det vokst frem et stort sosialt miljø og en møteplass for ungdommene i helgene. Flere av ungdommene som spiller der dreiv ikke med idrett / fysisk aktivitet fra før. Det er ikke alle ungdommene som ønsker å drive med fotball, håndball, fotball osv. Flere av ungdommene har problemer med å tilpasse seg inn i andre idretter, men synes dette er moro. Vi har også flere av ungdommene som får spesial oppfølging både på ungdomsskolen og på videregående skole, men i dette miljøet blir de godtatt som de er og blir med på sine premisser.

Men når utesesongen begynner og hallen stenges i april, forsvinner tilbudet og det sosiale miljøet blir oppløst.

Dette skyldes mangel på utebane på Rønholt og det er klubben i gang med å lage. Fra 2010 har utebanen til Rønholt vært på Slagen i Tønsberg, derfor stort frafall.

I samarbeid med Bamble kommune har klubben fått adgang til en grusbane på baksiden av Rønholt skole (se vedlegg) som var på vei til å gro igjen. Etter godkjenning av Bamble kommune i august har klubben satt i gang med bygging.

Vi har satt ned 10 stolper som er saltimpregnerte (ikke kreasot) pga avgassing av kreasotstolpene og dette skal være et område for barn og unge, samt skole og barnehage.

- Stolpene er satt ned av fagfolk fra Skagerak energi.
- Vi har rettet ut banen med ca 160 tonn med grus.
- Vi har kjøpt 2500 kvadrat kunstgress fra Drammen som skal hel limes ( dvs 50m x 50m med helt kunstgressbane)
- Vi har planert ut et område som skal brukes til et sosialt møtested med border, bål plass osv. ca 50m x 15 m. Denne bål plassen som ligger inntil skogen kommer til å bli brukt av skole, barnehage og lokalbefolkningen.
- Med bakgrunnen i samarbeidet med kommunen, kan klubben også tilby gratis overnatting i helgene. Dette er selvfølgelig rusfritt.

Det vi trenger som nevnt tidligere er tilskudd til en kompressor. En stor kompressor som gir 550L i minuttet kan serve opp til 250 ungdommer i løpet av en dag.

Vi har laget banen, sosialt møtested for alle, tilrettelagt for all aktivitet, MEN når står alt på kompressor størrelse. Jo større kompressor, jo flere kan vi inkludere



## **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

og gi et tilbud. Et innkjøp av en slik kompressor er en investering i flere år fremover.

Rønholt har et elite lag som spiller i semi profesjonell liga i Europa og på bakgrunn av gode resultater, så får klubben på vintertid besøk av lag fra Danmark og i februar et lag fra Milano i Italia. På DXL paintball står det på en Amerikansk nettsted: GI Sportz Paintball are the proud new sponsors of Rønholt Blast Paintball Team! se er:  
<https://www.facebook.com/dxspaintball/?fref=ts>

Byggingen av banen på Rønholt følges av mange andre lag i Europa på sosiale medier og vi fikk faktisk beskjed om at Rønholt ligger sentralt til i Europa. Det skjønnte vi ikke helt - men Torp (45min) Danmark (Larvik). Med bakgrunn i den sentrale beliggenheten sett ut ifra utenlandske lag, gjør at Rønholt kommer til å få besøk av flere lag fra Europa når utebanen kommer på plass.

Paintball banen har ingen rettigheter til spillemidler, selv om denne idretten er en av landets mest voksende idretter og det er hovedsakelig ungdommer som driver med sporten.

Vi håper dere kan bidra til at vi faktisk blir Nordens beste paintball arena. Vi skal arrangere NPL (Norsk paintball liga turnering) i mai og NM i august. Disse to helgene vil gi store ringvirkninger til Telemark, 12 - 1500 vil ha behov for overnatting og handle.

Vi ønsker at Rønholt som faktisk et lite lokalsted skal bli regional arena som får besøk av lag fra hele Europa og blir knutepunktet i Telemark.

Til orientering så har elite laget til Rønholt et godt samarbeid med Russerne og deltar i turneringer i Moskva og de bare venter med å komme til utebanen er på plass.

Ved siden å begynne å bli kjent i Europa, bli også banen et sosialt møtested for alle paintball interesserte i Telemark.

Fordelen som nevnt med banen på Rønholt er at det er ca 500 m å gå fra bussholdeplass (Oslo - Stavanger ruten) nærhet til Torp og ferje, Danmark, Sverige.

Banen med alle fasiliteter er på plass ved hjelp av dugnad, men vi mangler økonomisk støtte til en kompressor, scoard Board og værn (banebunkere) (se vedlegg) som bidra til ingen begrensing i forhold til deltakelse på banen.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 5.3.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	Rønholt reball klubb Org.nr:995213656	Rønholtveien 131 3967 BAMBLE SOMMERRUTE	48104567
<b>Kontakt- person</b>	Liv Schønhardt Westgård	Rønholtveien 131 3967 BAMBLE SOMMERRUTE	48104567
<b>Prosjekt- leder</b>	Liv Schønhardt Westgård	Rønholtveien 131 3967 BAMBLE SOMMERRUTE	48104567

### **Mottatt offentlig støtte tidligere:** Ja

Bamble kommune: Utstyr og aktivitetsmidler på kr 45.000,- i 2015

## 5.3.2. Spesifikasjon

### **Bakgrunn**

Rønholt paintball bane er snart ferdig - ca april, men for at anlegget som komme i bruk for flere brukere, må klubben kjøpe inn en kompressor, scoard Board og oppgraderingskit til banen.

### **Prosjekt mål**

Paintball banen på Rønholt har som mål til å bli:

Norges beste komplette paintball arena.

Vi ønsker å tiltrekke oss brukere utenfor Telemark og Norges grenser og om 3 år, søke om å arrangere CPS champions paintball series. Arranger byene vil da bli St. Petersburg, Roma, Milano, Paris, Arneim og Rønholt.

Ved siden av å satse nasjonalt, internasjonalt er brukerne i Grenland også viktige. Derfor har vi nå gått til innkjøp av toalett som kan stå ute.

### **Forankring**

Det er blitt gitt samtykke fra Bamble kommune at vi kan benytte oss av grusbanen på Rønholt.

Byggingen er godkjent av Bamble kommune. Kontaktpersonen er kultursjef Torodd Eriksen.

### **Prosjektorganisering**

Leder: Liv Schønhardt Westgård - hovedfag idrettsadministrasjon og lærer Kragerø vgs. Trener for Rønholt Blast og U19, herrelandslaget.

Per Morten Olsen: ansvarlig for bygging av kunstgressbanen, samt alt maskinelt utstyr fra graving, planering, kompressor og prosjektering. Ansatt i Hella Maskin AS

Svein Rygh: Tømrer, ansvarlig for pitområde som er oppholdsområde for spillere. Arbeider hos Mustad bygg.





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Bent Morten Bjørnsen: Ansvarlig for alt det elektriske, kompressor.  
Avdelingsleder Skagerak Elektro.

Jan Magne Westgård: ansvarlig for vanntilkomst til anlegget. Ansatt hos Multifag AS.

## Samarbeidspartnere

Rønholt paintball arena, Rønholt reball klubb og Bamble kommune.

## Aktiviteter

Paintball spilling (speedball, ikke skogsspilling) for - av - med ungdommer fra hele Telemark, men hovedsakelig fra Grenland, Vestmar regionen til daglig aktivitet.

Når banen er oppe og går vil flere lag utover vårt eget fylke delta. Paintball lag fra Europa kommer også til å benytte seg av anlegget.

## Målgrupper

Ungdommer fra 11 - 30 år.

Klubben har også investert i utleie utstyr slik at alle målgrupper kan delta, dvs åpent for alle.

## Resultat

Ønsket resultat: Er å trekke flere mennesker til Telemark og Bamble. Slik det pr dags dato er at spillere, foresatte, trenere, ledere reiser til Østfold og Sverige for å trene.

Viser til tidligere arrangementer som skal foregå i 2016 som vil bidra til ringvirkninger for det lokale næringslivet med overnatting, bespising osv.

## Effekter

Resultatet vil bli flere brukere som kommer til anlegget og som vil legge igjen penger til det lokal næringslivet.

Et rusfritt tiltak for ungdommer som ikke driver med tradisjonell fysisk aktivitet. Bidra til et levende lokalsamfunn i en tid da velforeningen på Rønholt er lagt ned.

Bruk av kommunalt bygg i en tid på sommeren da anlegget står tomt.

Rønholt, Bamble, Telemark vil bli kjent ute i Europa. Flere vil omtale anlegget i de sosiale mediene. Bare til info så er det opp til ca 4 - 5000 som følger byggingen på facebook sin side.

Bamble kommune er en sommerkommune og som kun reiser igjennom Bamble og Telemark. Vi regner at flere vil tilbringe i Telemark som en følge av tilbudet på paintball arenaen.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 5.3.3. Tids- og kostnadsplan

### Tidsplan

Vi vil slutføre byggingen av banen i løpet av februar, avhengig av været / snøforholdene.

Planen er å ha utebanen banen klar til mars og den første turneringen Norsk paintball liga helgen 6 - 8 mai, samt NM i august.

Vi startet byggingen i oktober 2015.

### Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
01.Personalkost				0
02.Innkjøpte tjenester				0
03.Utstyr		240 000		240 000
04.Andre kostnader				0
<b>Sum kostnad</b>		<b>240 000</b>		<b>240 000</b>

### Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
01.TUF Finansiering				0
02.Annen offentlig finansiering				0
03.Privat finansiering				0
Telemark Utviklingsfond		240 000		240 000
<b>Sum finansiering</b>		<b>240 000</b>		<b>240 000</b>

### Geografi

814-Bamble

## 3.4 Vedtak i styret



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 6. SAK NR 6 SØKNAD FRA ELKEM SOLAR

### 6.1. Forslag til vedtak

Styret er positive til en etablering fra Elkem Solar. Styret er av den oppfatning at dette vil ha store positive ringvirkninger for Telemark.

Styret bevilger et tilskudd på 1,9 MNOK. Støtten bevilges som bagatellmessig støtte.

### 6.2. Vurdering av daglig leder.

I søknad søker de om støtte på totalt 5 MNOK. De søker om støtte til å dekke Opex eller driftskostnader. I etterkant har de bedt om at vi endrer søkebeløpet, de mener at de kan være søkeberettiget innenfor rammen av bagatellmessig støtte.

Bagatellmessig støtte er på 200.000 € omregnet etter dagens kurs ca 1,9 MNOK.

Elkem Solar har hatt egen presentasjon for styret i TUF, saken bør være godt opplyst for styret.

Nå er det kommet melding om at styret har besluttet å starte opp virksomhet i Porsgrunn. Selskapet investere ca 200 MNOK og er innvilget Enova støtte på 72 MNOK. Dette er støtte til Capex kostnader.

Selskapet opplyser at de vil ansette 70 personer, stillingene lyses ut i disse dager. Etableringen vil ha stor betydning for Telemark, både gjennom direkte ansettelser av 70 personer, viktig vil det også være for andre næringer i Telemark bl.a. innen service og vedlikehold. Ringvirkningseffekten av dette er vanskelig å anså, selv om det er mange utredninger som viser eksakte effekter. Daglig leder vil ikke sette tall på mulige ringvirkninger, annet enn at det vil bli positivt.

Ved at vi nå får en stor etablering fra Elkem Solar tror daglig leder at dette kan få ytterligere effekter. Telemark blir satt på kartet internasjonalt med bevis på at det er lønnsomt å etablere seg her.

I Telemark har vi stor erfaring fra prosessindustri, vi har anlegg og kultur for denne typen av produksjon. Dette er noe Telemark må bygge videre på. Denne etableringen kan være med på å fremme dette budskapet.

Bak Elkem Solar er det store kinesiske interesser, dette kan skape nye muligheter og relasjoner for Telemark.

Det er nå vedtatt oppstart av selskapet, bidrag fra TUF vil således ikke ha noen utløsende effekt.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

Daglig leder er av den oppfatning at vi bør yte støtte. Daglig leder vil foreslå at vi bevilger støtte innenfor begeret bagatellmessig støtte og med et beløp på 1,9 MNOK. Det er daglig lederes mening at dette kan vi få stor profileringseffekt av og en mulighet til å komme i tettere dialog med en stor internasjonal aktør.

### 6.2.1. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

TUF skal være med på å tilrettelegge for etablering av arbeidsplasser. Søknaden vil være innenfor TUF sitt formål.

### 6.2.2. Vurdering i forhold til planstrategier

Både fylkeskommunale og kommunale planer skal legge til rette for en økning i antall arbeidsplasser, tiltaket er innenfor gjeldende strategier.

### 6.2.3. Forhold til ESAS støttereglement

Tilskuddet vil bli bevilget innenfor regelverket om bagatellmessig støtte. Selskapet har bekreftet at de ikke har mottatt bagatellmessig støtte de siste årene.

## 6.3. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Elkem Solar SiliconR er anerkjent som den mest energieffektive produksjon av Solar grade Si. Elkem Solar har ambisjon om ytterligere reduksjon i spesifikt forbruk og vil nå også bidra til reduksjon av energiforbruket i en integrert nedstrøms ingotproduksjon. Elkem Solar har en opsjon med konkursboet etter REC Wafer på å kjøpe, bygge om og starte opp drift i fabrikk 3 og 4 på Herøya. Prosjektet vil i første omgang gi inntil 100 arbeidsplasser med et betydelig spredningspotensiale.

### Prosjektbeskrivelse

Elkem Solar har en opsjon med konkursboet etter REC Wafer på å kjøpe og starte opp drift i fabrikk 3 og 4 på Herøya. Opsjonen utløper 20. februar 2016. Det er fra august 2015 gjennomført et forstudie for å spesifisere og kostnadsberegne ombygging av produksjonslinjene med ny teknologi for å være i front i årene framover.

Elkem Solar har søkt om støtte fra ENOVA for å kunne gjennomføre følgende:

1. Bygge om fabrikklinjene med 20 ovner til å kunne produsere en høy G5 ingot gjennom hele prosessen. Ombyggingen har betydelige energi- og klimabesparende effekter og resulterer i at solceller kan produseres enda mer konkurransedyktig og klimavennlig enn tidligere.
2. Parallelt med oppgraderingen av hovedlinjen er det behov for å bygge og drive «Herøya pilot» (ovn nr 21) for kontinuerlig produkt- og prosessutvikling før endringene implementeres i hele anlegget.



## TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

3. Alle 21 ovnene er å oppfatte som et demoanlegg der en av ovnene installeres for å redusere risiko ved implementering av hvert enkelt teknologitrinn.

I henhold til kriteriene i programmet for ny energi og klimateknologi er søknaden til ENOVA basert på Capex. Søknadsbeløpet er 84 MNOK som utgjør 40% av CAPEX.

Det spesielle med teknologien som skal brukes i dette demoanlegget er at det vil produseres ingoter med minimum 31% høyere fyllingsgrad i kokillene enn det som brukes i markedet i dag. Dette gir følgende fordeler:

- Energieffektiviteten i produksjonen økes med nær 30%
- Forbruk av kokiller og inertgass reduseres med nær 30%
- Nye kutteenheter tilpasset den nye geometrien gir fordeler i form av at materialtap reduseres med 2%, vannforbruk reduseres med 80%
- Teknologiens synergier med produksjon av Elkem Solar silisium gir økt resirkulering av materiale som tidligere er tapt for solcelleproduksjon.

Automatiseringsgraden i fabrikken skal i tillegg økes i forhold til slik den står i dag. Dette gir betydelige forbedringer i HMS-forhold for operatørene og kostnadsposisjonen sammenlignet med andre produsenter.

Drift av demolinjen inkludert pilotovn vil gi ca 100 arbeidsplasser derav ca 70 egne arbeidsplasser.

Lokalitetene på Herøya har betydelig potensial for installasjon av flere ovner i senere faser. Spredningspotensialet for produksjonsforbedringene er derfor først og fremst knyttet til Herøya, men vil også danne grunnlag for videre ekspansjon i ELKEM og REC Solar systemet.

Den totale rammen for prosjektet er 257 MNOK i tillegg til anskaffelse av fabrikken og oppstartskostnader for produksjonen. I overensstemmelse med ENOVA og presisering av kriteriene for programmet det søkes under har vi i søknaden til ENOVA tatt ut kostnader som faller utenfor kriteriene. Søknaden baserer seg på direkte investeringskost på 210 MNOK, men de økonomiske kalkylene er påvirket av alle ordinære drifts og kapitalkostnader.

Søknaden dekker ikke Kjøp av bygningsmasse, såkalt hot commisioning, utviklingsprogrammer på pilotovn(ovn21). Heller ikke kostnader med rekruttering, opplæringsplan, kvalitetsplan, utarbeidelse av jobbprosedyrer, vedlikeholdsplan, nytt anleggsregister osv. Lønnsomheten i prosjektet er marginal med høy markedsmessig og teknologisk risiko.

Lønnsomhet og risiko i prosjektet  
Finansmodellen gir oss følgende hovedtall  
Salg og driftsresultat i stabil driftsfase  
Netto salg: 984 MNOK  
EBITDA: 28 MNOK (2.8%)  
Kostnadsposisjon



## TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Blokk konverteringskostnad	6,0 USD/kg block
Blokkkostnad:	0,117 USD/W
Wafer-kostnad:	0,187 USD/W
Nøkkeltall investering	
• IRR med ENOVA-støtte:	9%
• IRR uten ENOVA-støtte:	4%
• Tilbakebetalingstid med ENOVA-støtte:	11 år
• Tilbakebetalingstid uten ENOVA-støtte:	Ingen tilbakebetaling

En slik avkastning er i utgangspunktet ikke akseptabel for eierne spesielt sett i lys av at det er en betydelig risiko i prosjektet (se for øvrig risiko/følsomhet kommentert i vedlegg) samt at det er kostnader som ikke er tatt med i henhold til kriteriene.

Denne søknaden til Telemark Utviklingsfond tar derfor utgangspunkt i kostnader for å utarbeide; opplæringsplan, kvalitetsplan, jobbprosedyrer, vedlikeholdsplan, nytt anleggsregister, samordnet regnskap og økonomisystem osv.

### 6.3.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	Elkem Solar AS Org.nr:986707328	fiskaaveien 100 4621 KRISTIANSAND S	48002820
<b>Kontakt-person</b>	Geir Ausland	Fiskaaveien 100 4621 KRISTIANSAND S	48002820
<b>Prosjekt-leder</b>	Geir Ausland	Fiskaaveien 100 4621 KRISTIANSAND S	48002820

#### **Mottatt offentlig støtte tidligere:** Ja

Vi har mottatt støtte til forprosjekt ny energi og klimateknologi 7,6MNOK.

Vi har søkt støtte hos Enova i henhold til programmet for ny energi og klimateknologi i alt 84MNOK. Dette søknadsbeløpet relaterer seg til 40% av CAPEX på 210 MNOK.

Søknadskriteriene hos ENOVA gir ikke adgang til å støtte det som vi søker om i denne søknaden

### 6.3.2. Spesifikasjon

#### **Bakgrunn**

Solcelleindustrien har vært gjennom omfattende omstillinger de siste 5-6 årene med handelskrig, rask teknologit utvikling og kraftige pris- og kostnadskutt. Det har vært krevende for alle aktørene i bransjen.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Resultatet av denne hurtige utviklingen har vært at energi fra solceller har blitt konkurransedyktig med andre energikilder internasjonalt, mange år tidligere enn det som var forventet. I dagens energibilde med fokus på fornybare energikilder og klimautvikling i verden, framstår solceller som den aller viktigste energiformen som er tilgjengelig. Allerede nå er solceller den energiformen i verden som det installeres mest ny kapasitet av. I følge alle scenario forventes denne utviklingen å fortsette flere tiår framover.

Elkem Solar har gjennom de tøffe årene i bransjen klart å utvikle prosess og produkt på en slik måte at de i dag er blant de mest konkurransedyktige prosessene i første del av verdikjeden. Elkem Solar AS har i lengre tid vurdert å overta deler av REC`s tidligere produksjonslokaler på Herøya for restarte produksjon av Si ingots. Elkem Solar AS har derfor gitt et bud i form av en opsjon på kjøp til en avtalt pris. Elkem Solar har med støtte fra ENOVA gjennomført en konsept og hovedstudie for å verifisere innholdet i foreliggende business case.

Etablering av ny produksjon på Herøya innebærer at Norge på nytt forsterker sin posisjon innenfor ny bærekraftig energiproduksjon, etter nedturen i solbransjen for noen år siden.

Etableringen på Herøya innebærer i første runde 80-100 nye høyteknologiske arbeidsplasser i et område som tidligere har mistet mange industriarbeidsplasser (jmf Hydro Magnesium, REC, SIC, Union)

## Prosjekt mål

I første omgang er målet å få eierens beslutning om å utløse opsjonen med boet, bygge om og starte produksjon av ingots til waferproduksjon i REC`s tidligere lokaler på Herøya.

Målet er å etablere en ingotproduksjon på Herøya, tilsvarende 950MWp.

Produksjonen i denne fabrikken vil få verdens laveste CO2-footprint og ha blant verdens laveste produksjonskostnader.

En vellykket implementering og drift av demoanlegget legger til rette for et betydelig spredningspotensiale på Herøya med 3-4 ganger større produksjonskapasitet.

## Forankring

Elkem Solar fikk i september 2015 innvilget støtte fra Enova til å gjennomføre et forprosjekt for å spesifisere og kostnadsberegne de endringene som må gjøres i fabrikken for å legge om produksjonslinjen til høy G5 ingot. Forprosjektet er nå i sluttfasen og har framskaffet tilstrekkelig beslutningsunderlag for å vurdere gjennomføring av selve ombyggingen av fabrikken.

Beslutningsunderlaget er lagt fram for våre eiere parallelt med siste fase av forprosjektet. Både styret i Elkem Solar AS og styret hos hovedeier Bluestar har gitt tilslutning til å fortsette arbeidet med sikte på endelig godkjenning ca 20 februar og under forutsetning av at prosjektøkonomien blir slik som beskrevet i denne søknaden.

Våre planer om etablering på Herøya har sterk ledelsesforankring og er viktig for at Elkem Solar AS skal kunne posisjonere seg enda bedre i markedet.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Målet er å ha tatt beslutning om gjennomføring før opsjonsperioden går ut 20. februar 2016.

## Prosjektorganisering

Prosjektet planlegges gjennomført i henhold til Elkem konsernets standarder for større prosjekter.

Prosjektorganisasjonen:

Prosjektstyret

Håvard Moe Teknologidirektør for Elkem konsernet

Inge Grubben Strømnes Administrerende direktør i Elkem Solar

Magnus Talberg Finansdirektør i Elkem Solar

Representant fra REC Solar

Prosjektansvarlig

Geir Ausland Verksdirektør Elkem Solar

Prosjektleder

Alan Cook Senior prosjektleder, Elkem Technology

Sentrale posisjoner i prosjektet ellers er i hovedsak dekket av resurser med bakgrunn i REC Wafer, REC Solar og Elkem

## Samarbeidspartnere

Parallelt med forprosjektet vil Elkem Solar AS diskutere samarbeid om eierskap av bygningsmasse med SIVA, støtte til selve ombyggingen fra Enova, støtte til FoU på pilotlinje med Innovasjon Norge og altså støtte til driftsforberedelser med Telemark Utviklingsfond.

REC Solar i Singapore er en viktig samarbeidspartner i prosjektet gjennom utveksling av kompetanse og tekniske løsninger underveis i prosjektet.

Det er et betydelig antall underleverandører både i ombygningsfasen og i driftsfasen. Det gjelder internasjonale, nasjonale og lokale. Blant mulige lokale leverandører er BIS, Grenland industrimuring, flere konsulentselskaper og bemanningsselskaper.

## Aktiviteter

For å bygge om produksjonslinjen til å lage 31% høyere ingoter (Høy G5) vil alle deler av produksjonslinjen samt deler av infrastrukturen måtte bygges om. Gjennom forprosjektet er hver del av anlegget gått gjennom for å detaljere og kostnadsberegne ombyggingsbehovet. For å få opp realistiske priser har det også vært gjennomført en grad av engineering i fra de aktuelle leverandørene i forprosjektet for å få tilstrekkelig detaljeringsgrad for hver anleggsdel. Anlegget er delt i følgende pakker:

100 - Stasjon for digellegging

200 - Ovner og løfteutstyr

300 - Kutting av blokker

400 - Toppkutting av blokker

500 - Overflatebehandling av blokker

600 - Kvalitetskontroll og transport

700 - Resirkuleringshåndtering

800 - Interntransport

900 - Infrastruktur og hjelpesystemer





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

1000 - Pilotovn

I tillegg til engineering og utarbeiding av tekniske spesifikasjoner skal det i forkant av oppstart utarbeides dokumentasjon for:

- plan for videre utvikling av teknologi og at dette diskuteres med IN
- Plan og gjennomføring av hot commissioning (1.driftsfase)
- Rekrutteringsplan
- Opplæringsplan
- Kvalitetsplan
- Bakgrunnsarbeid for alle typer driftstillatelser
- Utarbeide jobbprosedyrer for alle operasjoner
- RCA og utarbeidelse av vedlikeholdsplan
- Anleggsregister
- Samordnet regskap og økonomisystem

Dette arbeidet som defineres som driftsforberedelse er ikke inkludert i søknaden til Enova. Kostnaden for disse aktivitetene stipules til ca 20MNOK, der det forutsettes at TU dekker 25%. Stønadsbeløpet gir kun minimal påvirkning av IRR, men gir uansett et positivt signal til eierne når endelig beslutning skal fattes.

## Målgrupper

Investeringen og etableringen av Elkem Solar på Herøya vil underbygge Elkems posisjon som verdens mest energieffektive og bærekraftige produksjon av Si til Solcellesystemer. Investeringer som bidrar med klimaeffekt og miljømessig bærekraft har høy prioritet i Elkem og hos våre eiere.

Etablering av ny produksjon på Herøya innebærer at Norge på nytt forsterker sin posisjon innenfor ny bærekraftig energiproduksjon, etter nedturen i solbransjen for noen år siden.

Etableringen på Herøya innebærer i første runde 80-100 nye høyteknologiske arbeidsplasser i et område som tidligere har mistet mange industriarbeidsplasser (jmf Hydro Magnesium, REC, SIC, Union)

## Resultat

Investering og etablering av demoanlegget på Herøya vil forsterke Elkems posisjon i solmarkedet, som igjen gir grunnlag for spredning først og fremst på Herøya, men også nasjonalt og internasjonalt.

Isolert vil prosjektet

- .Gi ca 100 høykompetanse-arbeidsplasser hvorav ca 70 egne arbeidsplasser
- Redusere det spesifikke energiforbruket tilsvarende 39GWh pr år
- Ny bedrift med nær 1MRD NOK i omsetning, basert på produksjon av 950GW solcelleSi i Ingotform (Nær dobling av eksisterende kapasitet i fabrikk 3 og 4)
- Et betydelig lokalt bidrag til global klimaeffekt.

## Effekter

For Telemark gir prosjektet i første omgang 80-100 nye arbeidsplasser med betydelig spredningspotensiale. Hver fast industriarbeidsplass gir tradisjonelt 3-4 arbeidsplasser som ringvirkninger lokalt.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Drift av produksjonslinjen og utviklingsprogrammer i FOU-linjen gir en betydelig kompetanseutvikling lokalt. Det vil etableres en egen gruppe for FOU som en del av organisasjonen.

Lokal kompetanse utviklet hos REC vil igjen kunne utnyttes og videreutvikles Pilotenheten med tilhørende FoU har potensiale for samarbeid med andre teknologimiljøer for eksempel TELTEK og høyskole/Universitet i Telemark. Potensiale for et stort antall lærlingeplasser innenfor prosess, automasjon og maskin

For Elkem Solar AS i Kristiansand sikres avtak av store deler av produksjonen Globalt representerer den integrerte verdikjeden et nytt step mot global bærekraftig energiproduksjon.

Å bruke norsk vannkraft og norsk silisiumkompetanse til å forbedre solcelleindustrien og å bygge ut solcelleenergi i verden, er et meget godt og riktig klimatiltak.

## 6.3.3. Tids- og kostnadsplan

### Tidsplan

Oppstart 20.02.2016

Byggestart 04.04.2016

Start prøvedrift 30.06.2016

Ordinær drift 03.04.2017

Prosjektslutt 01.10.2017

### Kostnadsplan

Tittel	2016	2017	2018	SUM
02.Prosjektledelse	8 534 000			8 534 000
03.Maskiner og Utstyr	185 733 263			185 733 263
04.Andre kostnader	50 622 038			50 622 038
Driftsforberedelser	20 000 000			20 000 000
Prosjektering	12 574 400			12 574 400
<b>Sum kostnad</b>	<b>277 463 701</b>			<b>277 463 701</b>

### Finansieringsplan

Tittel	2016	201	2018	SUM
01.TUF Finansiering				0
02.Annen offentlig finansiering	83 944 665			83 944 665
03.Privat finansiering egenfinansiering	188 519 036			188 519 036
Telemark Utviklingsfond	5 000 000			5 000 000
<b>Sum finansiering</b>	<b>277 463 701</b>			<b>277 463 701</b>



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 3.5 Vedtak i styret

## 7. SAK NR 7 SØKNAD FRA FUNZIONANO

### 7.1. Forslag til vedtak

Styret er positive til en etablering som Funzionano, dette vil passe inn i styrets tanker om etableringer av kompetansemiljøer i Telemark.

Styret gir fullmakt til styrets leder og daglig leder til å bevilge nødvendig tilskudd som sammen med bevilgning fra Vekst i Grenland og Proventia skal sørge for at nødvendig arbeid med kunder og investorer blir realisert så snart som mulig.

### 7.2. Vurdering av daglig leder.

FunzioNano er et selskap som er etablert som en følge av forskingsarbeid utført ved Sintef. Sintef forsøker å etablere selskaper som de mener har kommersielle muligheter, med bakgrunn i gjennomført forskning.

Funzionano skal utvikle et demonstrasjonsanlegg for utvikling av nanomaterialer.

Dette nanomaterialet vil bli brukt som tilsetningsstoff i diverse produkter.

De er i ferd med å etablere kundeavtaler som vil danne grunnlaget for å arbeide med å skaffe investorer. De har allerede signert kundeavtale med Inovyn på Herøya, dette underbygger at det kan være muligheter til å få frem en kommersiell bedrift med bakgrunn i nanomateriell.

Bakgrunnen for etableringen er forskning gjennom flere år i Sintef systemet.

Sommeren 2015 fikk de godkjent en forny prosjekt i NRF for kommersialisering med særlig vekt på arbeid med kunder og prosessverifisering. Prosjektet vil vare i tre år med hovedvekt på arbeid i 2016.

Det er gjennomført et studie som konkluderer med lokalisering på Herøya, der er det gjort avtale med lokaler. Bilfinger vil bli sentralt i oppsettet av demonstrasjonsanlegget.

Selskapet er i prosess med IN om støtte, det er forventet at dette blir avklart i løpet av 2 måneder.

De søker nå om støtte for å forsere prosessen mot kunder og legge grunnlaget for investor presentasjoner.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Daglig leder har hatt møte med søker og øvrig virkemiddelapparat i Telemark. Daglig leder forventer at Vekst i Grenland og Proventia blir med på finansieringen av det omsøkte beløpet på 2 MNOK.

Daglig leder mener at TUF bør være med på å yte en viss støtte i denne fasen til Funzionano, størrelsen på beløpet vil en komme tilbake til etter forhandlinger med det øvrige virkemiddelapparatet. De har avtalt ytterligere møter tidlig i mars med søker.

Næringsavdelingen i TFK er positive til en etablering som dette, de mener dette kan føre til tettere samarbeid med relevante forskningsmiljøer til det beste for Telemark.

Etter etableringen ser en for seg at det vil bli ansatt fra 15-20 personer i selskapet.

Etableringen vil passe inn i industrimiljøet i Telemark, det er høykompetanse bedrift som har sterke bindinger til forskningsmiljøet i Sinef. Dette er miljøer som Telemark må knyttes seg tett opp til, dette kan skape ytterligere muligheter for Telemark.

## 7.2.1. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

Søknaden er innenfor formålet til TUF, etablering av arbeidsplasser.

## 7.2.2. Vurdering i forhold til planstrategier

Planstrategier vil bygge opp under tiltak for å etablere arbeidsplasser. Tiltaket er innenfor vedtatte planstrategier

## 7.2.3. Forhold til ESAS støtterelement

Beløpet vil bli innvilget innenfor regelverket om bagatellmessig støtte og er således lovlig støtte.

## 7.3. Vurdering fra næringsetaten i fylket

**Notatet er utarbeidet av Geir Morten Johansen.**

Telemark fylkeskommune har fått henvendelse om å bistå FunziNano AS i en etablering av virksomhet i Telemark.

FunzioNano er teknologi utviklet ved SINTEF over mange år. Teknologien er patentert, og rettighetene til anvendelse ligger i det ny etablerte selskapet FunzioNano AS (november 2015).



## **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

Prosjektet er en spinoff fra SINTEF og kommersialiseringen ivaretas av SINTEF TTO. SINTEF TTO er selskapet som ivaretar immaterielle rettigheter som springer ut av forskningsmiljøene i SINTEF.

SINTEF TTO har gjennomført flere suksessfulle kommersialiseringer, og har erfaring og kompetanse i å bygge vekstselskaper. For sentrale aktører som Proventia vil det være betydelig kunnskapsoppbygging og kompetanseheving i å samarbeide med SINTEF TTO gjennom arbeidet med en tilrettelegging for en etablering i Telemark.

SINTEF TTO har stor erfaring med å hente inn kapital og har kontakt med kapitalmiljøer. Vi bør ha fokus på å få til erfarings- og kompetanseoverføring til egne miljøer som Proventia og Telemark sine næringselskaper.

Produktet som leveres er et tilsatsstoff som gir bedre materialegenskaper, og kan benyttes på mange områder. Produktet er kommersialisert og i anvendelse innenfor maling. Jotun benytter i dag FunzioNano teknologi til malingproduksjon. De produserer materialet til eget behov.

Selskapet FunzioNano ser på anvendelser av teknologien på andre områder. De er i dialog med flere kunder i ulike markedssegmenter. Kundene ønsker nå å teste ut FunzioNano teknologien ved å gjøre forsøk med materialet i ordinær produksjon. Dette skaper et behov for å kunne produsere og levere kvantum som krever mer plass enn hva det er mulig å produsere i laboratorium.

Selskapet har derfor begynt et søk etter en lokalisering der en slik pilotproduksjon kan begynne, og hvor det er mulig å oppskalere etter hvert som marked og etterspørsel utvikler seg.

Telemark har den beste kunnskapen, kompetansen og infrastrukturen for å ta imot et slikt prosjekt. Hovedbegrunnelsen for det er den levende industrien vi har i Telemark og særlig Grenland som i perioden Norge har hatt en olje- og gassboom måtte tilpasse seg et høyt kostnads- og lønnsnivå og i tillegg stadig strengere miljøkrav. Prosessindustrien har i de siste 10-15 årene arbeidet målbevisst og aktivt for å skape lønnsomhet. Olje- og gassnæringene har tillatt seg et høyt kostnadsnivå på grunn av en enormt lønnsom bransje.

Industrien i Grenland fremstår i den situasjonen Norge er i nå mer konkurransedyktig enn på lenge. Nå er det olje- og gass industrien som må tilpasse seg et betydelig lavere lønnsomhetsnivå og må finne kostnadsreducerende tiltak.

Med dette som utgangspunkt, og med grunnlag i de fortrinn som er bygget opp i prosessindustrien bør Telemark nå jobbe aktivt for å tiltrekke seg nye etableringer innen i industriproduksjon. Det er på den måten at vi kan skape nye arbeidsplasser. Vi skal være fornøyd med at den herværende industrien fortsetter å investere i regionen for de det er lønnsomt, men vi skal være klar over at det fortsatt er fokus på å kutte kostnader og å produsere mer med en



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

lavere bemanningen. Veksten i arbeidsplasser vil komme dersom vi klarer å tiltrekke oss flere bedrifter som FunzioNano som kommer til regionen på bakgrunn av kunnskap, kompetanse og infrastruktur.

Det er i gang en rekke tiltak i regionen som bidrar til å bygge opp under etableringer som FunziNano. Pilotarena Herøya er nettopp et tiltak der bedrifter kan i pilotskala teste ut sin teknologi. SIVA bidrar til å bygge opp under den kunnskapen, kompetansen og infrastrukturen som vi har i regionen gjennom Proventia og Pilotarena.

Indirekte er FunzioNano også et miljøprosjekt da teknologien vil bidra redusert materialbruk og forbedrede egenskaper i eksisterende materialer.

## 7.4. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Etablere produksjons av nanomaterialer på Herøya. Prosjektet er basert på patentert teknologi utviklet av Sintef. FunzioNano AS er etablert for å komersialisere teknologien. Målet er å etablere og utprøve et demonstrasjonsanlegg i Næringsparken på Herøya for formulering av FunzioNano hybrid polymer. Første fase inneholder utprøving av testvolumer hos utvalgte kunder, og beregninger av økonomi for etableringen.

### Prosjektbeskrivelse

Det søkes om støtte til etablering av demonstrasjonsanlegg av nanomaterialer på Herøya.

Firma FunzioNano AS er etablert og søknad til Innovasjon Norge er under utarbeidelse (Gry Langbakk). Audun Mogen og Øyvind Solbakker er godt kjent med prosjektet.

Vår søknad til Telemark Utviklingsfond gjelder kostnader nå i tidlig fase av prosjektet før støtte fra IN og investorkapital kan bidra.

Våre nanomaterialer kan tilsettes i små mengder til for eksempel embalarsjematerialer for å bedre oksygenbarriere og brannhemming. Forpakkingsmaterialer kan derved forenkles og lettere resikuleres. Prosessen er utviklet av Sintef.

Det er etablert kontakt med 12 kunder i og utenfor Norge. Småskala tester vil verifisere etimerte volumer og prisnivåer. Foreløpige estimer viser at disse 12 kundene kan ta 700 tonn/år produkt i 2017 voksende til 1700 i 2019. Selskapet trenger å leie inn hjelp til å gjennomføre småskala produksjon, teste ut hos kunde, beregne lønnsomheter og etablere demonstrasjonsanlegget. Bygg er lokalisert i samarbeide med Næringsparken, og hjelp til byggeaktivitet er etabler med Bilfinger på Herøya.



## TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Prosjektet vil gradvis bygge opp bemanning og det forventes totalt 25 ansatte ved full utnyttelse av demonstrasjonsanlegget. Før investeringsbeslutningen er tatt må alt personell leies inn. Det er særlig i denne første fasen at likvide midler fra TUF vil være avgjørende for om prosjektet kan gjennomføres slik beskrevet i vedlagte budsjett for 2016.

Volum bygges gradvis fra årsskiftet 2016-2017 med 700 årstonn i 2017 osv, se vedlage volumplan.

Lykkes man med demonstrasjonsanlegget, kan hele konseptet mangedobbles fordi markedet er stort. De 12 kundene representerer segmenter i markedet.

### 7.4.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	FunzioNano AS Org.nr:916300433	Strindvegen 4 7034 TRONDHEIM	41214910
<b>Kontakt- person</b>	Øivind Gjerstad	Bakkeveien 4 0281 OSLO	41214910
<b>Prosjekt- leder</b>	Øivind Gjerstad	Bakkeveien 4 0281 OSLO	41214910

**Mottatt offentlig støtte tidligere:** Ja  
Sintef TTO har et pågående FORNY prosjekt.  
FunzioNano AS søker nå Innovasjon Norge om støtte til bygging av demo anlegget

### 7.4.2. Spesifikasjon

#### Bakgrunn

Det er forsket på denne type nanomaterialer i Sintef gjennom mange år. Sommeren 2015 fikk man godgjent et FORNY prosjekt i NFR for kommersialisering, og særlig arbeide mot kunder og prosessverifisering. Prosjektet er over 3 år, men hovedaktiviteter vil være i 2016. I tillegg til arbeide med kunder ble det i Q4 2015 gjennomført et lokaliseringsstudie og et investeringsestimat ble laget i samarbeide med Bilfinger på Herøya. Studiet konkluderte med forslag til lokalisering i Næringsparken og et +/- 30% investeringsestimat for et prosessanlegg. Anlegget ble anbefalt delt i to dvs basisanlegg for produksjon av hybridpolymer og en formuleringsdel for å skreddersy resepter til kunder i fast eller flytende form.

Fase en vil nå være å bygge et demonstrasjonsanlegg for formulering på Herøya basert på leieproduksjon av basismaterialer.

Det vil i parallell bli utført økonomiske beregninger for enhetskost og laget businessplan for kommende år. Beregningene vil bla vise om det er lønnsomhet i også å bygge basisanlegg på Herøya.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## **Prosjektmål**

Prosjektet vil våren 2016 gjøre testkjøringer hos kunder basert på basismateriale fra leieprodusent, og formulert i midlertidig utstyr i Næringsparken.

Prosjektet vil også forberede formuleringssprosess, demonstrasjonsanlegg, på Herøya bla i samarbeide med Bilfinger.

Målet er videre å utarbeide businessplan og lønnsomhetsberegninger basert på målkunder og investeringsestimater.

I Q4 2016 skal forholdene legges til rette for volumproduksjon i demonstrasjonsanlegget som leder opp til mål om 700 tonn produksjon i 2017.

## **Forankring**

Audun Mogen var vår hovedkontakt da vi møtte :

Gry Langbakk og Marte Lønnebakke fra Innovasjon Norge

Øyvind Solbakken fra vekst i Grenland

Geir Morten Johansen fra Telemark fylkeskommune

Prosjektet ble beskrevet for disse og Øyvind Solbakken ble valgt til vår nye hovedkontakt.

Vi er nå i prosess med Innovasjon Norge for å søke støtte gjennom miljøprogrammet. Formålet er bygging av demonstrasjonsanlegg for formulering av nanomaterialer i Næringsparken på Herøya. Utkast til IN søknaden er vedlagt.

## **Prosjektorganisering**

FunzioNano AS har et styre bestående

Øivind Gjerstad styreleder

Nils Spidsøe, Sintef TTO

Rudi Spooren, Sintef materialer

og en daglig leder som er Ferdinand Mannle

FORNY prosjektet har en styringsgruppe bestående av de samme personene

## **Samarbeidspartnere**

12 kunder , bla Inovyn på Herøya er potensielle kunder.

Bilfinger er vår engineering kontakt

Herøya Næringspark leier vi bygg av.

FORNY prosjekt i NFR løper.

Byggeprosjekt på Herøya søker støtte fra Innovasjon Norge

Vi plalegger å bruke diverse konsulenttenester i Grenland nå i oppstratsfasen til økonomiberegninger (Campane AS), Bilfinger, Tangen Shipping etc etc

## **Aktiviteter**

Middlene fra IN og TUF er en del av et budsjett og en finansieringsplan for 2016 som vedlagt.

Middlene fra TUF er tenkt å brukes til konsulenttenester for å drive prosjektet frem i tidlig fase(se vedlagte 2016 budsjett) Dette vil være tjenester som i stor grad leies inn i Grenland.





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Målgrupper

Målgruppen er kunder som vist i kundematrise vedlagt.

Inovyn er en viktig nøkkelperson.

Uprøvinger er også planlagt hos Forestia i Hedemark. Her søker man å bedre brannhemming i bla sponplater. Dette kan føre til økt bruk av norsk virke i høyere hus, et meget viktig prosjekt for norsk skogsindustri.

For øvrige kunder, se vedlagte kundematrise.

## Resultat

Kundeutprøvinger som resulterer i leveranseavtaler med kunder for volumer som vist i kundematrise.

Økonomiberegninger og markedsvurderinger som resulterer i en konkret forretningsplan. Lønnsomhetsbetraktninger for enhetskostnader per produkt.

Plan for bygging av formuleringsanlegg

Bygging og oppstart av formuleringsanlegg.

Beregning av lønnsomhet for bygging av basisanlegg på Herøya vs fortsatt leieproduksjon.

## Effekter

Overordnet mål er å kommersialisere nanomaterialer, først til 12 utvalgte kunder.

Dette gjøres ved å utprøve produkter med mål å signere leveringsavtaler.

Kundevolumene danner grunnlag for å bygge opp produksjon i to tinn

Demonstrasjonsanlegg for formulering på Herøya basert på leieproduksjon av basisprodukter.

Beregne lønnsomhet for bygging av basisanlegg på Herøya vs fortsatt

leieproduksjon, gjøres ved lønnsomhetsberegninger og sammenligning av rammebetingelser.

### 7.4.3. Tids- og kostnadsplan

## Tidsplan

Det vises her til milepælplan for IN prosjektet, vedlagt, og vedlagte aktivitetsbudsjett for 2016.

## 3.6 Vedtak i styret



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 8. SAK NR 8 SØKNAD FRA RAULAND NÆRINGSHAGE

### 8.1. Forslag til vedtak

Styret bevilger 1,9 MNOK til etableringen av Rauland Næringshage. Styret ser positivt på denne etableringen og mener at tiltaket vil bidra til å støtte opp under driften av AIR. AIR er et sterkt fagmiljø innen rehabilitering og forskning.

Styret vill ikke automatisk yte støtte til flere næringshager. Skal det bli aktuelt med støtte vil nye næringshager måtte vise til unike fagmiljøer som skal være bærekraft i eventuelle nye næringshager.

### 8.2. Vurdering av daglig leder.

RN Eigedom søker om kr 2.000.000,- i støtte til å realisere bygging av næringshage i Rauland. Bygget vil være i tilknytting til Rehabiliteringssenteret AiR. Beløpet er relatert til maksimal beløpet i forhold til bagatellmessig støtte som er 200.000,- €.

AIR har i dag 80 ansatte, det er en av de største private aktørene i Vest-Telemark. AIR er en virksomhet med sunn økonomi som samtidig leverer rehabiliteringstjenester av høy klasse. Dette har bl.a. resultert i godkjente sertifiseringer av sine tjenester.

AIR trenger mere plass for å utvide sine tjenester og kompetanse. Dette innen forskningsrelatert forskning.

Daglig leder har stor tro på dette konseptet som kan danne grunnlaget for nye næringer og arbeidsplasser knyttet opp mot dagens AIR.

Planen for RN Eigedom er godt finansiert med de parter som bør være med i realisering av denne næringshagen.

De legger opp til en Egenkapital finansiering på ca 50%, TUF sin andel vil bli ca 12 %, resten er tenkt lånefinansiert. Dette bør danne grunnlaget for en positiv drift av næringshagen.

Daglig leder mener det er fornuftig å styrke utbygging tilknyttet sterke fagmiljøer, AIR er en miljø som vil styrke muligheten til å lykkes med dette næringshage prosjektet. Det er å forvente at dette vil bli attraktive arbeidsplasser og som kan være med på styrke bosettingen i hele distriktet.

Daglig leder vil anbefale at TUF yter støtte innenfor regelverket om bagatellmessig støtte på 200.000€, dette tilsvarer ca kr 1.900.000,-.

Daglig leder er kjent med at det planlegges en rekke næringshager i Telemark. Dette er den tredje næringshagen daglig leder anbefaler at TUF skal støtte.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Grunnen til at daglig leder har vært positive til støtte av disse er en sterk forankring i faglige miljøer med klare hovedaktører sentralt i næringsparkene.

Daglig leder mener at det ikke vil være naturlig å støtte opp om prosjekter som har mere preg av samling i kontorfellesskap.

Konseptet næringshage kan fort bli utvannet, det vil være viktig at det blir sterke faglige miljøer som må ha fokus. Daglig leder tror at det er dette som vil bli attraktiviteten fremover, da vil det være naturlig med en innpendling til slike sentre.

## 8.2.1. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

TUF skal i hovedsak støtte opp under tiltak for å øke antall arbeidsplasser og skaper økt bosetting. Dette prosjektet er derfor innenfor formålet til TUF.

## 8.2.2. Vurdering i forhold til planstrategier

Fylkeskommunen og kommunen vil arbeide for å skape flere arbeidsplasser og økt bosetting, dette prosjektet bygger opp under kommunale planer.

## 8.2.3. Forhold til ESAS støttereglement

Søknaden kan dekkes inn under begrepet bagatellmessig støtte.

## 8.3. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Det er eit ynskje om etablering av næringshage knytt til Rehabiliteringssenteret AiR, med bakgrunn i at AiR har behov for meir areal og at ein ser at ei næringshagesatsing her oppe kan skape vekst og utvikling for regionen.

### Prosjektbeskrivelse

RN EIGEDOM SUS er eit selskap som vert stifta av Rehabiliteringssenteret AiR AS, Vinje Kommune og Vest-Telemark Næringsbygg AS under føresetnader av at vi får ei økonomisk plattform som er forsvarleg for å gjennomføre prosjektet. Bakgrunn for denne satsinga er at Rehabiliteringssenteret AiR har eit ynskje om å utvikle verksemda si gjennom å knytte til seg meir kompetanse gjennom samarbeid med enkeltmenneske og verksemdar som kan styrkje AiR, og som også gjennom eit tettare samarbeid med AiR, kan sikre vekst og utvikling for eige verksemd.

Næringshagekonseptet er sett på som ein måte å realisere desse tankane, og det er løyvd prosjektmidlar frå Vinje Kommune, både til eit forstudie og eit forprosjekt med mål om å realisere næringshagekonseptet knytt til AiR.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Bygget er tenkt å ha eit arkitektonisk uttrykk som fangar interessa til framtidige leigetakarar, samstundes som ein sikrar at ein held byggekostnaden på eit forsvarleg nivå.

Vest-Telemark Næringsutvikling AS er leigd inn til å gjennomføre prosjektet.

## 8.3.1. Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	Rauland Næringshage SUS Org.nr:929212029	Vest-Telemark Næringsutvikling AS, Kviteseidgata 18, 3850 KVITeseID	48181755
<b>Kontakt- person</b>	Olav Moen	Vest-Telemark Næringsutvikling, Kviteseidgata 18 3850 KVITeseID	48181755
<b>Prosjekt- leder</b>	Olav Moen	Kviteseidgata 18 3850 KVITeseID	48181755

## 8.3.2. Spesifikasjon

### Bakgrunn

Rehabiliteringssentere AiR er direkte årsak til at ein ser på etablering av ein næringshage på Rauland. All fornuft skulle vel seie at så langt frå senter med høge folketall, skulle det ikkje vera liv laga for ei verksemd som AiR, med sine 80 tilsette, på Rauland.

Så er ikkje tilfelle, AiR er ei livskraftig verksemd, med god økonomi og svært gode resultat, både på rehabiliteringsarbeidet sitt og i forskingsavdelinga si. Nå er det slik at AiR treng meir plass, i tillegg til at dei har eit mål om å utvikle seg som selskap. Dette var bakgrunnen for det kartleggingsarbeidet som er gjort, og som har resultera i at ein ser ei næringshagesatsing knytt til AiR som ei god løysing.

Leiinga ved AiR har i mange år arbeidd målretta og godt for å skape ei stor og livskraftig verksemd, på Rauland, med svært gode resultat. Men samstundes ser dei at ein ikkje kan kvile lenge, men må sjå seg om etter nye vinklingar som kan utvikle verksemda vidare.

Dette er utgangspunktet for den satsinga vi nå ynskjer å gjennomføre.

Stabil arbeidskraft med høg kompetanse kan vera ei utfordring, og vi ser at gjennom ei slik satsing kan vi greie å tiltrekke oss meir kompetanse og få dei til å bli lenger.

Eit større og sterkare fagmiljø trur vi vil vere ein styrkje for heile regionen.

### Prosjekt mål

Det er eit mål å tiltrekke seg ny kompetanse til regionen, som skal gje nye næringar og arbeidsplassar. Det er også eit klart mål at dei nye næringane vi



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

kan trekke til oss med denne storsatsinga, også skal gje vekst og utvikling for AiR.

Det skal bli eit moderne næringshagebygg med både kontor og behandlingsrom, for dei aktørane som ynskjer å bli ein del av denne satsinga. Tomta har ein spektakulær utsikt, så det i seg sjølv vil vera ein magnet. Med eit flott bygg med god utsikt, skal det viktigaste skje, nemleg næringsutvikling for eksisterande og nye verksemder i regionen.

## Forankring

Vinje Kommune, Rehabiliteringssenteret AiR og Vest-Telemark Næringsbygg vil gå inn med aksjekapital i det nye selskapet.

Det er ennå ikkje avklara kor store andelar kvar enkelt part skal inn med, men det er gjeve signal frå nokre av partane at dei kan sjå for seg ein aksjekapital på opp mot 10 mill, fordela på desse tre partane.

## Prosjektorganisering

Det er etablert ei styringsgruppe som består av personar frå Vinje Kommune, AiR AS og VTN AS.

Vest-Telemark Næringsutvikling AS er leigd til å ha prosjektleiinga.

Dei tenkte aksjonærane i eideomsselskapet er så langt vi ser det, Rehabiliteringssenteret AiR, Vinje Kommune og Vest-Telemark Næringsbygg AS. Alle desse tre aktørane er solide, med tilgjengeleg kapital for eit eideomsselskap.

## Samarbeidspartnere

Det er så langt eit samarbeid mellom Vinje kommune, Rehabiliteringssenteret AiR, Vest-Telemark Næringsbygg AS og Vest-Telemark Næringsutvikling AS. Samarbeidet med Vinje kommune går både mot leiargruppa, men også direkte mot helsesektor og næringskontor.

I tillegg har vi dialog og noko samarbeid med aktørar som har signalisera at dei ynskjer å bli ein del av den nye næringshagen, men det er for tidleg å nemne desse ved namn.

## Aktivitetar

Bygge næringshage koplta til eksisterande bygningsmasser på Rehabiliteringssenteret AiR, på Rauland.

## Målgrupper

Nye verksemder som ynskjer/kan ha ynskje om å etablere seg på Rauland. Eksisterande verksemder som treng nye lokaler, eller som ser synergien av å vera i eit anna/større miljø.

## Resultat

Samle nok kapital og leigetakarar til at ein kan etablere Rauland Næringshage og bygge eit spektakulært bygg, fylt av leigetakarar.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Effekter

Ein tenkjer seg at gjennom denne satsinga vil det gje gevinst for fleire partar, og på fleire nivå.

Gjennom denne etableringa trur vi AiR vil styrkje seg, vi trur også at dei som i dag ikkje ser seg i stand til å etablere seg aleine, kan gjere dette i vår næringshage. Terskelen er låg for å få ein fullverdig kontorplass, eller eit behandlingsrom.

Målet må også vera at dei aktørane som vel å ta del i denne etableringa, skal sjå vekst for eige verksemd, både kompetansemessig, men ikkje minst økonomisk.

Målet må også vera at gjennom denne satsinga, vil fleire sjå det som mogleg å flytte heim att.

Hytteturisten, kanskje ynskjer han å vera lenger på Rauland, vi kan då tilby kontor-booking, der ein leiger kontor eller møterom, dei dagane ein treng.

Vi trur også at denne satsinga vil føre til større bustadbygging i regionen. I Vinje er det mange gode bustadfelt, med ledige tomter, som vi trur vil auke interessa for næringsetablering. Vi veit at mange som bur i meir sentrale strøk, har svært høge bukostnader. Ved å flytte til Vest-Telemark vil ein få gode bustader til ein vesentleg lågare pris enn ein kan rekne med i dei større byane.

### 8.3.3. Tids- og kostnadsplan

#### Tidsplan

Avgjerdspunkt våren 2016:

- Styremøte AiR mars 2016
- Styremøte i VTN mars/april 2016
- Sak leggst fram for Vinje kommune når TUF-søknad og styrevedtak i AiR og VTN er klare.
- Arbeide med leigekontraktar med 50% utleige som mål, juni 2016

Det er eit klart mål om å sette i gang byggeprosjektet i løpet av 2016.

Ferdigstilling våren 2017.

#### Kostnadsplan

<input type="checkbox"/> Tittel	2016	SUM
<input type="checkbox"/> 01. Byggekostnad	14 000 000	14 000 000
<input type="checkbox"/> 02. Tilkomstveg/Uforutsett	1 000 000	1 000 000
<input type="checkbox"/> 03. Uforutsett	1 000 000	1 000 000
<b>Sum godkjent kostnadsplan</b>	<b>16 000 000</b>	<b>16 000 000</b>

#### Finansieringsplan



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

<input type="checkbox"/> Tittel	2016	SUM
<input type="checkbox"/> 01. Vinje Kommune EK	3 000 000	3 000 000
<input type="checkbox"/> 02. AIR EK	3 000 000	3 000 000
<input type="checkbox"/> 03. Vest Telemark Næringsutvikling Ei	2 000 000	2 000 000
<input type="checkbox"/> 04. Telemark Utviklingsfond	2 000 000	2 000 000
<input type="checkbox"/> 05. Lånefinansiering	6 000 000	6 000 000
<b>Sum godkjent finansieringsplan</b>	<b>16 000 000</b>	<b>16 000 000</b>

## 3.7 Vedtak i styret

## 9. SAK NR 9 SØKNAD FRA BIOGREN

### 9.1. Forslag til vedtak

Styret er av den oppfatning at BioGren må vise til konkrete investorer som har forpliktet seg til å investere i selskapet før TUF i tilfelle vil vurdere søknaden på nytt.

Styret vil med den begrunnelse som er nevnt over ikke imøtekomme søknad om tilskudd, det vil heller ikke være aktuelt å yte lån i denne fasen.

### 9.2. Styrets vedtak ved behandling desember 2015

*Styret er positive til prosjektet BioGren vil sette i gang.*

*Styret er av den oppfatning at prosjektet må klargjøre en del viktige forutsetninger. Markedet må kunne beskrives og dokumenteres på en bedre måte, videre må det være en forutsetning at selskapet kan vise til forpliktene avtaler med investorer som er villige til å gå inn med frisk kapital*

*Daglig leder må innhente nødvendig ekstern kompetanse for nærmere vurdering av prosjektet.*

*Når disse tiltakene er dokumentert og gjennomført ønsker styret en nærmere presentasjon fra søker.*



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 9.3. Vurdering av daglig leder ved denne behandling

Daglig leder har oppfattet at styret ønsker ny behandling av saken som ble behandlet i Sak 26/2015. Daglig leder kan ikke se at det er tilstrekkelig dokumentasjon for å svare ut styrets vedtak i sak 26/2015.

I pkt 10.4. under er det kopiert inn daglig leders vurdering til Sak 26/2015.

Daglig leder har sendt tre mailer til selskapet med noen spørsmål, på første mail svarer de ut at de vil gi en oppdatering i slutten av februar. Denne oppdateringen vil bli ettersendt til styret så snart den er mottatt. Daglig leder vil da ikke ha tilstrekkelig med tid til å vurdere denne oppdateringen. Dette må styret ta hensyn til ved behandlingen av søknaden.

### 9.3.1. Investorer

Mangel på investorer som vil investere frisk kapital i selskapet har hele tiden vært daglig lederes hoved innvending til å anbefale støtte, dette var også styrets syn i behandlingen av saken i desember 2015.

Daglig leder har forstått på søker at de har lister over mulige investorer de vil ta kontakt med, de har imidlertid ikke pr 17.02.2016 gitt noen svar om de har lykkes i dette arbeidet.

At arbeidet er vanskelig blir bekreftet i NRK intervju den 28.01. 2016 der utalte de: «men finansieringa er treg, sier finansmegler Olav Gram Degnes, som jobber med å skaffe investorer.

Finansmegleren forteller at klimaet innenfor oljesektoren har skapt trøbbel, og at det har påvirket planene negativt. På banksiden har det også vært vanskelig å få låne det som trengs.

Vi er nødt til å gå gjennom prosjektet og finne ut hvilken struktur vi kan bruke, sier Degnes»

Vi ser stadig at det er manko på investorer i prosjekter, dette kan tyde på at BioGren muligens ikke har den store interessen for mulige investorer. Når en nå i tillegg ser at det blir enda større utfordringer med å skaffe lånefinansiering vil det etter daglig leders mening bli for stor risiko for TUF å finansiere opp BioGren.

I søknaden datert 25.11.2015 skriver de «BioGren arbeider nå med å få inn all egenkapital og avklare bankenes finansiering. Dette forventes avsluttet i løpet av 2-3 måneder». Det ville vært naturlig at en nå tre måneder etter kunne forvente at BioGren kunne vise til nye investorer. Daglig leder er ikke informert om at BioGren har fått noen resultater fra dette arbeidet.

TUF bør vente med å finansiere i BioGren til de kan vise signerte avtaler med forpliktelser for investorene.





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 9.3.2. Mulig lån fra TUF

I etterkant av styremøte i januar ble det diskutert muligheter for å yte støtte gjennom tilskudd eller lån.

Daglig leder fikk forståelse av at styret kunne tenke seg å gi et lån til selskapet og som da skulle betales tilbake.

Da er det daglig lederes oppgave å finne alternative måter å sikre et eventuelt lån til BioGren.

Selskapet opplyser selv om at det er tegnet i egenkapital for ca 37 MNOK gjennom lokale investorer. Av dette er det angitt verdier i tomt for ca 20 MNOK. Daglig leder har spurt om og forventet at de kunne garantere eventuelle lån med sikkerhet i tomt.

Svaret var at «Et lån mot pant i fast eiendom kan lett hentes fra bankene og er ikke aktuelt i forhold til TUF». I etterkant har daglig leder gitt beskjed om at ved eventuell pant så ville TUF vike til fordel for mulig bankfinansiering, dette er ikke svart ut ennå.

Daglig leder kan ikke anbefale at TUF yter lån uten at det tilbys sikkerhet for dette. Daglig leder hadde forventet et positivt svar på dette.

## 9.3.3. Kraftmarkedet

Priser på energi har fortsatt en fallende kurve, det er i dette markedet BioGren skal konkurrere. Lønnsomheten for BioGren vil bli satt på prøve, daglig leder finner det ikke riktig å argumentere ytterligere for dette.

En må anta at dette er en av årsakene til at BioGren sliter med å skaffe seg investorer og låne kapital.

BioGren skal levere mesteparten av sin produksjon i det industrielle miljøet, en stor del av dette som erstatning for kull. Dette ifølge beskrivelser fra selskapet.

Kullmarkedet og kullkraftverk er under press, det er ikke usannsynlig at denne næringen blir borte i løpet av relativ kort tid. Dette underbygges ved uttalelser gitt fra EU kommisjonær som sier at Norsk gass skal erstatte kullkraft i Europa. Da vil det ikke være naturlig å tro at pellets vil ta dette markedet.

## 9.3.4. Råvaremarkedet

BioGren vil ha behov for ca 600.000 m<sup>3</sup> med skogsvirke. Dette vil stort sett være slipp tømmer som i dag er et lavprisprodukt for skogeierne.

Det er opplyst at de vil betale kr 310,- pr m<sup>3</sup> for råstoffet. Daglig leder antar at prisen er satt levert fabrikk, dvs at det er inkludert frakt fra skog til fabrikk. Dette spørsmålet er stilet til selskapet, de har ikke svart på dette spørsmålet.



## **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

Det er et stort kvantum selskapet skal ta ut, de vil måtte konkurrere om råvarene med eksisterende brukere av dette tømmeret. For skogbruket vil dette være positivt, dersom markedskreftene da fungerer bør det føre til økte priser for skogeierne.

De skal ta ut enorme mengder med tømmer for å dekke opp sin planlagte produksjon, det er antydning at en stor del av dette vil bli tatt ut fra skogen i Telemark. Daglig leder er skeptisk til om dette er mulig, det vil nok være nærområdet som vil ha en mulighet til å levere innenfor de økonomiske rammene som selskapet kan forsvare. I dette området vil det ikke være tilgjengelig ressurser til å forsvare de planlagte mengdene.

Dagens pris på slip fra furu og gran ligger mellom kr 170 til kr 200,- pr m<sup>3</sup>., transportprisen i Telemark ligger mellom kr 45,- og 170,- pr m<sup>3</sup> avhengig av region. Med større etterspørsel i et marked bør en forvente priskonkurranse, da er daglig leder skeptisk til om lokal markedet vil bli hovedleverandør av virke. BioGren vil måtte optimalisere sine kostnader, da vil de nødvendigvis se hvor i markedet de rimeligste prisene på virke er. Erfaring tilsier da at det må bli en stor del import.

### **9.3.5. Hvor i verdikjeden skal Telemark legge seg**

Flis og pellets vil være i den nederste delen av verdiutnyttelsen av skogen.

Skogen bør være et fremtidsprodukt for Telemark, da bør vi bruke tilstrekkelig tid for en vurdering av hvor i verdikjeden vi ønsker at Telemark skal ligge. Eventuell produksjon av pellets vil begrense Telemark i en utvikling av skogproduktene.

Daglig leder mener at vi må se på muligheter der skogproduktene kan inngå som en del av innsatsfaktorene i et mere høyverdig produkt.

Daglig leder er kjent med at det foregår planlegging og forskning der skogen og utnyttelse vil være sentral. Daglig leder kjenner ikke til detaljer i dette arbeidet, men er av den oppfatning at det kan komme spennende produkter ut av dette.

### **9.3.6. Eksterne vurderinger**

I tråd med styrets vedtak har daglig leder satt i gang eksterne spesialister til å vurdere om pellets produksjon er riktig veg å gå. Det har vært kort tid til dette arbeidet, vi vil få en første del av en rapport før styremøte. Denne rapporten vil bli ettersendt til styret så snart den foreligger.

## **9.4. Vurdering ved behandling den 15.12.2015**

BioGren ønsker et tilskudd fra TUF på 6 MNOK for å sikre demontering av utstyr, ansettelse av daglig leder, klargjøring av alle søknader til det offentlige.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

Selskapet opplyser samtidig at en forventer at egenkapital og bankfinansiering skal være klart i løpet av 2-3 mnd. Det betyr i februar, mars 2016.

Det innebærer at det i løpet av den korte tiden skal selskapet være fullfinansiert. Dette kan være ambisiøse planer, spesielt når selskapet ønsker at TUF skal ta hovedansvaret for at det tilføres frisk kapital i denne perioden. Daglig leder mener at TUF ikke kan gå inn i prosjektet på dette grunnlaget.

Skal prosjektet ha en mulighet til å bli realisert må eksterne investorer være villige til å finansiere nødvendig kapital i denne korte horisonten. Dersom det ikke er vilje til å investere frisk kapital fra eiere i dette tidsperspektivet, er daglig leder skeptisk til om det er mulig å skaffe den nødvendige egenkapitalen og bankfinansiering i et tre måneders perspektiv.

Daglig leder mener at det er for stor usikkerhet på det nåværende tidspunkt, både når det gjelder marked, muligheter for å skaffe nødvendige investorer med frisk kapital, til at TUF kan ta en så risiko som søker etterspør.

Dette er et stort prosjekt som skal finansieres, svaret på om det vil lykkes vil ligge i om investorer har tilstrekkelig tro på prosjektet og vil tilføre tilstrekkelig kapital til nødvendige investeringer og driftskapital de første driftsårene

### 9.4.1. Kostnadsplanen og finansieringsbehov

BioGren har satt opp en kostnadsplan på totalt 431 MNOK. Investeringen i maskiner, utstyr, kai og bygg på 389 MNOK skal være gjennomført i løpet av 2016. I 2017 er det ifølge kostnadsplanen lagt opp til 36 MNOK, herav 35 MNOK til kostnad for driftskapital med lager.

For 2015 er et lagt opp til en kostnadsplan på 6 MNK, av dette er det tenkt at TUF skal finansiere 3 MNOK. Dette må nødvendigvis være kostnader som allerede er påløpt, det er usikkert om TUF har anledning til å dekke opp kostnader som allerede er gjennomført. Grunnen til denne vurderingen er at nå er det under en mnd igjen av året og det vil være begrenset hvilke typer av kostnader det er mulig å forbruke resten av året.

I kostnadsplanen er det en sammenblanding av kostnader til investeringer og ordinære driftskostnader. Behovet for driftskapital med lager er totalt beregnet til 45 MNOK.

Det er ikke mulig for daglig leder å etterprøve de kostnader som er satt opp. Daglig leder ser imidlertid at det vil være behov for en detaljert etterprøving av det leverte kostnadsoppsettet, om det vil være aktuelt for TUF å innvilge tilskudd.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 9.4.2. Markedet

Alle energi produkter er for tiden utsatt for enorm prispress, dette vil også gjelde for pellets.

Skal det komme ytterligere pellets inn på et marked må de konkurrere på det åpne råvaremarkedet.

Selskapet nevner at kullkraftverkene vil være en stor del av dette markedet med å vise til EU krav om reduksjon av forurenset kull. Daglig leder ser ikke helt hvordan dette kan bli tilstrekkelig lønnsomt, dette med bakgrunn i vedtak i Storbritannia som sier at kullkraftverk skal fases ut inne 2025.

Videre forventer markedet at rimelig gass fra USA vil presse kullkraftverkene i Europa ytterligere.

Daglig leder kan ikke forsvare å yte støtte på nåværende tidspunkt med de usikkerhetene det ligger i markedet for energi produkter.

## 9.4.3. Politiske ønsker

Daglig leder ser at det er et stort tema og et sterk ønske om å kunne benytte fornybar energi fra bl.a. skog.

Skal det kunne bli lønnsomme prosjekter som kan overleve i et stadig grønnere marked, må investering i forskning og industri komme fra statlige myndigheter og de institusjoner som er tenkt å finansiere denne typen av industri. Med stor grad av egenfinansiering av aktørene.

TUF kan ikke påta seg noen stor rolle i denne sammenheng

## 9.4.4. Innovasjon Norge og Enova

Selskapet har tidligere fått et innvilget 0,7 MNOK i støtte fra Innovasjon Norge, etter det jeg har forstått på ledelsen mangler det en ferdigstilt sluttrapport før den siste utbetalingen vil bli gjennomført av Innovasjon Norge.

BioGren legger opp til en meget stor investering på hele 431 MNOK, dette indikerer en kompleks investering. Markedet de skal levere til er innen Bio markedet og bør være av interesse for bl.a. Enova.

I denne sammenhengen bør søknaden og behandling foregå hos Innovasjon Norge og Enova, de har den nødvendige tekniske og markedsmessige kompetansen for å vurdere en søknad som dette.

Det er daglig leder sin mening at TUF ikke bør gå inn i et prosjekt basert på egen vurdering. Skal TUF yte tilskudd i et omfang som det søkes om må det bli som et tillegg til og i samarbeid med de nevnte aktørene.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 9.4.5. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

TUF skal bidra til at det etableres nye arbeidsplasser i Telemark, i dette perspektivet vil en kunne forsvare at det ytes støtte.

## 9.4.6. Vurdering i forhold til planstrategier

I planstrategier er det satt opp at en skal stimulere til å utvide antall arbeidsplasser, søknaden vil således være dekket innenfor gjeldende planstrategier.

## 9.4.7. Forhold til ESAS støtterelement

Det vil mest sannsynlig være mulig å yte støtte innenfor regelverket om lovlig støtte.

## 9.5. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

BioGren skal produsere 300 000 tonn pellets på Skjerkøya. Dette gir 30 direkte arbeidsplasser der. Viktigst er at det blir høyere uttak av furu og laugskog som gir 250 - 300 arbeidsplasser innover i Telemark. Tiltaket vil profilere Telemark som en grønn region med fokus på bioenergi.

### Prosjektbeskrivelse

Beskrivelsen er fokusert på det kortsiktige behovet som det søkes støtte til. BioGren søker om støtte til å starte opp utbyggingen av pelletsanlegget på Skjerkøya. Det søkes om NOK 6 mill. som skal benyttes til å sikre demontering av utstyr, ansettelse av daglig leder, klargjøring av alle søknader til det offentlige, søknad til Enova og igangsetting av øvrige aktiviteter. BioGren arbeider nå med å få inn all egenkapital og avklare bankenes finansiering. Dette forventes avsluttet i løpet av 2 – 3 måneder. I denne perioden bør følgende utføres:

- Ansettelse av daglig leder/driftsansvarlig så snart som mulig.
- Prosjektering fra rådgivende ingeniører av de detaljer som må være på plass før søknader kan behandles av Telemark fylke og Bamble kommune.
- Betaling av utstyr fra BioWood slik at Wahlberg godkjenner demontering av det kjøpte utstyret.
- Gjennomføring av øvrige hovedaktivitetene som søknad til Enova, fastlegging av potensielle leverandører både for utstyr og for infrastruktur, ferdigstilling av materiale for å innhente tilbud, initiativ for å påvirke politiske rammebetingelser, avklaring av hva BioGren selv skal gjøre i ferdigmarkedet, vurdering av ytterligere kilder for råstoff som kystskogbruket og ferdigstilling av avtaler for råvarer.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
<b>Søker / Prosjekteier</b>	BioGren AS Org.nr:912 544 680	Munkedamsveien 53 B 0250 OSLO	91629087
<b>Kontakt- person</b>	Bjørn Ivar Danielsen	Munkedamsveien 53 B 0250 OSLO	916 29 087
<b>Prosjekt- leder</b>	Bjørn Ivar Danielsen/Ulf Sjödin for gjennomføring	Munkedamsveien 53 B 0250 OSLO	916 29 087

## Mottatt offentlig støtte tidligere:

Ja

År	Type tilskudd	Fra hvem	Type prosjekt	Beløp
2013	Tilskudd	Innovasjon Norge	Mulighetsstudie	120.000
2013	Lån	Vekst i Grenland	Forprosjekt	200.000
2013	Tilskudd	Innovasjon Norge	Forprosjekt	600.000

I tillegg søkte BioGren fra TUF den 18. juni 2015 om et lån på NOK 1 mill. Dette ble ikke realitetsbehandlet i styret. Tilbakemeldingen er benyttet til å styrke prosjektet med ytterligere analyser. BioGren ble bedt om å utrede en del viktige områder: Disse er utdypet i vedlegg 1. Her følger korte kommentarer til hvert område:

### 1. Investorer, konkrete og klare avtaler med investorer.

Det er avklart investeringer for NOK 37 mill. I nærmeste fremtid skal det avholdes samling i Grenland for å få med lokale investorer.

### 2. Nærmere vurderinger av de tekniske løsninger

De tekniske løsningene er gjennomgått for å sikre en god flyt med reservekapasitet. Det har ført til noen mindre kostnadsøkninger. I tillegg er det enighet om prosjektleder. Kailøsning og kraftforsyning med tilhørende kostnadsberegninger er også fastlagt.

### 3. Bedre avklaringer på råvarepriser og sammenligninger med konkurrerende råvarer i dette markedet.

BioGren har benyttet råvarepriser fra leverandørene uten forhandlinger for å ha noe å gå på. Administrerende direktør i AT Skog har forsikret at AT Skog alene kan ta ut tilstrekkelig virke til både BioGren og til en annen aktør av tilsvarende størrelse.

### 4. Vurderinger av konkurrenter og risiko i prosjektet

De største konkurrentene leverer i \$ og €. Det betyr at BioGren har styrket sin konkurransevne betydelig det siste året.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 5. Markedet og prisutvikling i markedet.

Markedet er i god utvikling, hva angår volum, priser og valuta (til gunst for BioGren). Pelletsprisene forventes de nærmeste årene å være \$ 180 pr tonn for industripellets og € 200 pr tonn for kaminpellets. BioGren bruker disse tallene, men bruker dollarkurs 6,75 og eurokurs 8,10. Sommeren 2015 var det lagre av kaminpellets som måtte selges til spotpris for industrimarkedet på grunn av eksepsjonelle varme vintre i «kaminpellets land» hvor det ble kjøpers marked. Dette er en av grunnene til at BioGren legger opp til fleksibilitet i hva som skal produseres av henholdsvis industri- og kaminpellets.

## Bakgrunn

BioGren AS skal utvikle et pelletsanlegg på Skjerkøya i Bamble kommune. Vedlagte investorpresentasjon dokumenterer hva som skal gjøres, markedsforholdene, råvaremulighetene, teknisk løsning og lønnsomhet. BioGren er viktig for Telemark fordi den setter Telemark på kartet for grønn energi både på kort og lang sikt. BioGren gjør det mer sannsynlig at andre prosjekter som Biokull og biodrivstoff lokaliseres til Telemark. I tillegg vil det sikre betydelig avsetning for massevirke spesielt av furu og lauv. På anlegget vil det bli i underkant av 30 ansatte. For uttak av virke og transport forventes ca. 300 sysselsatte.

Det er viktig med en energieffektiv løsning spesielt for tørkeprosessen. Det har BioGren tatt hensyn til ved sin tekniske løsning og ved å kjøpe en lite brukt, men meget god tørkeløsning fra BioWood på Averøya.

Det er behov for å sikre fremdriften ved en rekke aktiviteter i parallell frem til all finansiering er på plass.

## Prosjekt mål

Formålet som BioGren søker støtte til er å sikre tilgang til utstyr som kan brukes for en meget energieffektiv løsning og fullføre alle aktiviteter for å sikre finansieringen raskt. Dette er viktig både for å realisere sysselsettingseffektene i Telemark og for å etablere industrivirksomheten raskt. Konkret kan målene kontrolleres i løpet av få måneder.

Formålet med BioGren er en energieffektiv pelletsproduksjon for produksjon av 300.000 tonn pellets pr år på Skjerkøya. Det skal sikre 30 direkte arbeidsplasser der, samt en rekke støttefunksjoner som leies inn fra Grenlandsområdet. Viktigste sysselsettingseffekten er rundt omkring i skognæringen i Telemark hvor det kan være en effekt på 250 - 300 årsverk. På lengre sikt kan etableringen være et naturlig sted for utvidelser innen biodrivstoff. De fleste selskaper innen biodrivstoff forsker på prosessene for å konvertere fra trepartikler til drivstoff. BioGren vil ha kjernekompetanse på alt fra inn-logistikk til ferdig tørkede og homogene partikler. Denne kompetansen og praktiske erfaringen er kritisk i produksjon av biodrivstoff.

## Forankring

BioGren har lagt vekt på forankring i forprosjektet. Følgende kan spesielt nevnes:



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Bamble kommune har vært kontaktet en rekke ganger, senest med møte med ordfører og rådmann i oktober. Formålet har vært å sikre positiv holdning til godkjennelser.

Fylkesordfører med rådgivere har også fått informasjon og bedt om å bli holdt orientert. Muligheter for støtte er diskutert.

Det har vært møte med stortingsrepresentanter fra Arbeiderpartiet og Høyre på næringspolitisk side.

Det er etablert kontakt med Enova som har gitt et innspill i form av brev til BioGren.

Skagerak Nett har gjennomgått kravene og funnet løsning innen akseptable rammer. Kontakten er viktig fremover for å ha fleksibilitet i forhold til totalutnyttelse av tomten.

## Prosjektorganisering

Daglig leder skal sikre verdiskapningen som fremkommer av forretningsplanen. Vedkommende bør tiltre tidlig i 2016. Daglig leder må ha god prosessforståelse og evne til å sikre gode økonomiske resultater. Topp kvalifiserte personer er identifisert.

Prosjektleder vil være Ulf Sjödin fra Sicutec. Han er i gang med forberedende arbeider og vil starte for fullt fra årskiftet. Henrik Sundström vil være spesialist for pelletsutstyret.

Leder av prosjektstaben skal sikre at alle deler av prosessen gjennomføres med god kvalitet til rett tid. I tillegg skal økonomimodeller ajourholdes. Leder bør komme fra nåværende prosjekt og starte med aktivitetene i løpet av våren. Det finnes muligheter for å bedre økonomien ved tiltak for å disponere ledig kapasitet på tomt og kai. Et styremedlem bør ha til oppgave å følge opp dette. Oppgaven bør startes så snart tomten er kjøpt.

For råvarer og ferdigvare finnes det avtaler og intensjonsavtaler. Disse bør ferdigforhandles og utvides med faste avtaler der det er mulig. Leder bør komme fra nåværende prosjekt.

Ut over dette skal følgende nøkkelroller besettes for drift av BioGren:

- Driftsleder med ansvar for 6 skiftledere og 18 – 24 operatører med relevant kompetanse. Driftsleder bør ansettes i løpet av våren for å ansette og bygge opp den permanente driftsorganisasjonen
- Administrativ leder med fokus på økonomi og administrasjon av avtaler for alle støtteområder, samt HMS.
- Vedlikeholdsleder med ansvar for å holde anlegget i kontinuerlig drift med preventivt vedlikehold og ved bestilling av annet vedlikehold.
- Teknisk leder som planlegger utvikling av anlegget og følger opp vedvarende konkurransefortrinn.

## Samarbeidspartnere

Wahlberg Industrier AS er et privateid investeringselskap, som utøver aktivt eierskap i selskaper med potensial for utvikling nasjonalt og/eller internasjonalt

- Wahlberg Industrier har bygget opp en rekke virksomheter de siste 10 årene
- Selskapet har med seg sterke investorer fra Nord-Jæren
- Wahlberg Industrier vil delta i styret for BioGren med sin daglige leder, Jan Arild Wathne





## **TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF**

- Wahlberg Industrier går inn med 10 MNOK
  - [www.wahlberg-industrier.no](http://www.wahlberg-industrier.no)
- Kranringen AS er en av Norges største og mest komplette leverandører innen kranløft og transport til oppdragsgivere i ulike segmenter
- Ivar Nilsen, tidligere DL, har vært essensiell i oppbyggingen av selskapet til en av de største på kranarbeid i Norge
  - Vil være rådgiver for HMS og utføre kranarbeider
  - Lokal tilstedeværelse med et stort nettverk
  - Eierne går inn med 20 MNOK. BioGren har tomten på hånden uten å betale opsjonspremie
  - [www.kranringen.no](http://www.kranringen.no)

Sicutec AB er datterselskap av Cellmark AB, svensk konsern, som omsetter for over 3 MRD \$

- Sicutec AB har spesialisert seg på å flytte anlegg innen skogsindustrien
- Selskapet har mange samarbeidspartnere og stort nettverk
- Har i en rekke sammenhenger bistått for å få i gang pellets-anlegg world wide
- Sicutec AB vil ha ansvaret for at brukt og nytt utstyr samspiller med nye enheter
- [www.sicutec.com](http://www.sicutec.com)

Saxwerk AB har laget foreløpige layouts. De vil sette opp transportbånd og sikre samspill

Amalthea Energy med sine ressurser forventes å delta til stabil drift er oppnådd. Eierne av Amalthea har gått inn med 2,2 MNOK i mellomfinansiering av BioGren og brukt ca. 8000 timeverk

Innovasjon Norge og ViG har støttet prosjektet med 720.000 og 200.000 (i lån) Gramjo Industries AS er engasjert som rådgivere

### **Aktiviteter**

Behovet for midler i tiden frem til fullført kapitalinnhenting er kort beskrevet nedenfor.

- BioGren vil at daglig leder/driftsansvarlig skal komme på plass så snart som mulig. Da må BioGren ha nok midler til å sikre dette.
- Det er en rekke positive signaler fra Bamble kommune for rask behandling av søknader. For noen av områdene er det behov for rådgivende ingeniører som prosjekterer de detaljer som må være på plass før søknader kan behandles.
- BioGren har avtale med Wahlberg om kjøp av betydelige deler av pelletsanlegget til BioWood. BioGren har betalt NOK 1 mill. for å sikre inngangsbilletten for utstyret. Før demontering må ytterligere midler inn.
- De øvrige hovedaktivitetene er søknad til Enova, fastlegging av potensielle leverandører både for utstyr og for infrastruktur, ferdigstille materiale for å innhente tilbud, ta initiativ for å påvirke politiske rammebetingelser, avklare hva BioGren selv skal gjøre i ferdigmarkedet, vurdere ytterligere kilder for råstoff som kystskogbruket og lage avtaler for råvarer.

### **Målgrupper**

Bedrifter, personer og politikere som ønsker ny og lønnsom industri i Telemark



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

er en viktig målgruppe. Ser disse en involvering av TUF, vil de være positive både til tiltaket og til TUF. Å få mest mulig nytte av skognæringen med videreforedling og industriarbeidsplasser, står høyt på denne gruppens prioriteringer.

Konkrete investorer vil også se meget positivt på tiltaket fordi det adresserer sentrale forhold både for risiko og lønnsomhet.

### Resultat

BioGren forventer følgende resultater av aktivitetene:

- En daglig leder/driftsansvarlig vil komme på plass i første kvartal 2016.
- Rådgivende ingeniører vil prosjektere alle de detaljer som må være på plass før søknader kan behandles av kommunen/fylket i løpet av april 2016. Deler av prosjekteringen bør være ferdig tidligere enn dette.
- BioGren har demontert utstyret som kjøpes av Wahlberg Industrier i løpet av april 2016.
- Søknad til Enova er sendt og ferdigbehandlet i løpet av første kvartal 2016, listen over potensielle leverandører både for utstyr og for infrastruktur lages i løpet av februar 2016, forespørsel om tilbud for utstyr og infrastruktur sendes ut i løpet av mars 2016, avklaring av hva BioGren selv skal gjøre i ferdigmarkedet og vurdering av ytterligere kilder for råstoff som kystskogbruket, gjøres i løpet av mai 2016

### Effekter

Her er vurdert effektene av hele prosjektet gjennomført. Effekten av det kortsiktige er at prosjektet blir realisert. Brukereffektene vil i stor grad være knyttet til opplevelsene av arbeidsplasser og lønnsom industri. I denne forbindelse vises til vedlagte investorpresentasjon. Den er konfidensiell. Fokus nedenfor er på de samfunnsmessige effektene. Disse kan oppsummeres som følgende:

- a) Ca. 30 arbeidsplasser i nytt industriallegg i Bamble er meget kjærkomment for Grenland. I tillegg vil det være støttefunksjoner som svarer til mer enn 5 årsverk fra nærområdet.
- b) I skogindustrien forventes uttaket av virke å kreve mellom 250 og 300 årsverk spredt over hele Telemark.
- c) BioGren bidrar til å senke CO<sub>2</sub>-utslipp med ca 500.000 tonn CO<sub>2</sub> pr år (ca. 10 ganger det EI-biler bidrar med i året). Regnestykket er slik at gevinstene gjøres i det enkelte land som bruker pellets, men uten BioGren vil tilgangen være mindre av pellets som er sertifisert.
- d) BioGren kan være starten på utvikling av mer Bioenergi som biokull og biodrivstoff fordi slik produksjon vil kreve mye av de samme kunnskapene som det BioGren skaffer seg erfaring på.
- e) Prosessene optimaliseres med kombinasjon av nye målemetoder og andre styringsteknikker. På lengre sikt ønskes dette koblet til analyser av "Big Data" både for ferdigvarer og råvarer.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Tidsplan

Fremdriftsplan og arbeidsplan følger vedlagt.

## Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
			1 000			
01.Personalkost		2 000 000	000			3 000 000
02.Innkjøpte tjenester	2 000 000	16 000 000				18 000 000
		206 000				
03.Utstyr	2 000 000	000				208 000 000
04.Andre kostnader						
Prosjektering mm	2 000 000	15 000 000				17 000 000
			35 000			
Driftskapital med lager		10 000 000	000			45 000 000
		140 000				
Tomt, kai og bygg		000				140 000 000
<b>Sum kostnad</b>	<b>6 000 000</b>	<b>389 000 000</b>	<b>36 000 000</b>			<b>431 000 000</b>

## Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
		179 000	36 000			215 000
01.Bank		000	000			000
		30 000				30 000
02.Annen offentlig finansiering		000				000
03.Privat finansiering	3 000	177 000				180 000
Egenkapital	000	000				000
Telemark	3 000	3 000				6 000
Utviklingsfond	000	000				000
<b>Sum finansiering</b>	<b>6 000 000</b>	<b>389 000 000</b>	<b>36 000 000</b>			<b>431 000 000</b>

## Geografi

800-Telemark, 814-Bamble

## 3.8 Vedtak i styret



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 10. SAK NR 10 SAMORDNING AV VIRKEMIDDELAPPARATET I TELEMARK

### 10.1. Forslag til vedtak

Styret i Telemark Utviklingsfond vil ta en pause i arbeidet med å fordele midler til en har godkjente retningslinjer for hvordan virkemiddelapparatet i Telemark bør organiseres. Daglig leder skal vurdere om spesielle prosjekter skal behandles. Disse må da være av avgjørende betydning. Næringsapparatet i fylkeskommunen skal være med på å avgjøre om saker som skal fremmes.

### 10.2. Vurdering av daglig leder

Det er daglig lederes mening at Telemark ikke er tilstrekkelig samordnet når det gjelder bruk av midler fra virkemiddelapparatet. Dette har daglig leder drøftet med en rekke aktører, det er en felles forståelse for at vi bør koordinere dette arbeidet bedre. Dette for å kunne stå sterkere sammen og at virkemiddelapparatet er tilordnet de målene som et samlet Telemark bør stå bak.

For å få dette til er en avhengig av langt klarere og konkrete politiske mål om ønsket utvikling, både fra fylket og de enkelte kommuner.

Daglig leder ser at dette spørsmålet nå stadig er oppe, både fra politikere og næringsaktører. Den siste som har ytret seg om dette er Hallgeir Skogen, fylkesordfører og varordfører har respondert positivt på dette og invitert Skogen til dialog. Dette bør være et riktig initiativ og et riktig spor som kan føre Telemark fremover. Telemark Utviklingsfond vil være en sentral aktør i ett fremtidig samordnet tiltak.

I TUF må vi være åpne for å diskutere dette, det vil etter daglig lederes syn styrke TUF og dermed utviklingen av Telemark med et langt tettere samarbeid enn det som er i dag. Daglig leder er kjent med at det for tiden foregår vurderinger i fylkeskommunen angående dette spørsmålet.

Som det ser ut nå vil det bli mindre overføringer av midler til TUF, da er det et riktig tidspunkt å ta en liten pause i TUF sitt arbeid. Vi må forvente at det utviklings/planarbeidet som nå foregår i fylkeskommunen skal resultere i klare planer om et omforent mål. Daglig leder mener derfor at vi ikke bør behandle flere saker enn på dette møte før vi ser at det igangsatte arbeidet i fylkeskommunen har resultert i klare planer og tiltak.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 11. SAK NR 11 SØKNAD FRÅ TFK UNDERVISINGSOPPLEGG VERDENSARV

### 11.1. Forslag til vedtak

Telemark Utviklingsfond bevilger kr 200.000,- til undervisningsopplegg med bakgrunn i verdensarv historien.

### 11.2. Vurdering av daglig leder

Prosjektet søker om totalt kr 200.000 fra TUF.

Undervisningsopplegg for barn og unge i forhold til verdensarv vil være viktig for Telemark. Historien som skal fortelles bør være kvalitetssikra og i en pedagogisk form.

Verdensarven er et felles løft for flere aktører, det er naturlig at TUF er en del av aktørene når det gjelder dette prosjektet.

Det er en fornuftig fordeling av finansiering mellom aktuelle parter. TUF blir bedt om å bidra med kr 200.000. Dette tilsvarer 6,9% av den totale prosjektsummen. Finansieringsplanen bør være gjennomførbar.

I søknaden er det forutsatt støtte fra Riksantikvaren, det er nå kjent at Riksantikvaren ikke vil støtte prosjektet på det nåværende tidspunkt. Derfor ville leder av verdensarv Telemark utsette behandling i TFK og TUF.

Nå er det imidlertid signaler om annen statlig støtte. De ønsker nå at TFK og TUF kan behandle søknaden. Det vil være av avgjørende betydning at vi lokalt kan enes om vår del av finansieringen.

Daglig leder mener at TUF bør være med på å støtte om dette opplegget og vil anbefale at styret bevilger kr 200.000,- i samsvar med søknaden.

Fylkesrådmann har lagt frem innstilling om at hovedutvalg for næring skal bevilge kr 500.000- til prosjektet.

Under er innstilling og vurdering fra fylkesrådmannen kopiert inn.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 11.3. Sak til TFK Hovedutvalg for næring

### **Forslag frå fylkesrådmannen:**

Hovudutval for næring vedtek å tildele 500 000 kroner til prosjektet utvikling av undervisningsopplegg om verdsarv 2016-2018, i 2016.

### **Vurdering frå fylkesrådmannen:**

Undervisningsopplegget som skal sørge for ein progresjon frå barnehage til vidaregåande skule, vil gje barn og unge i heile Telemark moglegheit til å gjere seg nytte av historia i utvikling av identitet og kompetanse.

Jamfør handlingsprogram for næringsutvikling 2016 vil prosjektet støtte opp under Telemark si attraksjonskraft, ved å vidareutvikle og profilere mangfald og styrke. Målet for dette punktet i handlingsprogrammet er å gjere Telemark attraktivt for bedrifter, buande og besøkande.

Fylkesrådmannen vil understreke at prosjektet er eit utviklingsprosjekt, og ikkje gjenstand for lovpålagte oppgåver innanfor skulesektoren. Med dette prosjektet har vi med Telemark si verdsarv moglegheit for å gå føre som eit døme på å knytte ein sentral del av fylket si historie, til identitetsskapande og samlande aktivitetar som kan gje viktige synergieffektar for framtida i heile fylket. Det er ikkje kjent at andre verdsarvstader har tatt tak i historia si på denne måten, ved å lage eit heilskapleg undervisningsopplegg av denne storleiken.

Fylkesrådmannen vil òg understreke at undervisningsopplegget kan få positive effektar også innanfor reiselivet i Telemark, ved at fleire blir bevisste historia og kan vere gode vertar for besøkjande.

Samfunnseffekten i eit lengre perspektiv er verdiskaping i brei forstand. Barn og unge får utvikla identitet, stolthet og kompetanse som gir tilhøyrsløse for busetjing og grunnlag for verdiskaping.

Fylkesrådmannen foreslår at hovudutval for næring vedtek å tildele 500 000 kroner til prosjektet utvikling av undervisningsopplegg om verdsarv 2016-2018. Det blir foreslått at heile søknadssummen for det treårige prosjektet blir tildelt i 2016. Tildelinga bør skje under føresetnad av at dei til no andre omsøkte finansieringskjeldane bidreg inn i prosjektet.

## 11.4. Vurdering i forhold til TUF sitt formål

Det er håp om at tiltak som støtter opp under verdensarven vil gi positive ringvirkningar både for vekst i bosetting og næring. Tiltaket er innanfor formålet til TUF.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 11.5. Vurdering i forhold til planstrategier

I henhold til handlingsprogram for næringsutvikling 2016 vil prosjektet støtte opp under Telemark sin attraksjonskraft, ved å videreutvikle og profilere mangfoldet og styrke. Målet for dette punktet i handlingsprogrammet er å gjøre Telemark attraktivt for bedrifter, boende og besøkende. Tiltaket er innenfor vedtatte planstrategier..

## 11.6. Beskrivelse av prosjektet fra søker

### Kort beskrivelse

Det skal ansettes en prosjektleder som over to år i samarbeid med flere aktører skal utvikle undervisningsopplegg omkring verdensarv generelt og Rjukan-Notodden spesielt. Undervisningsopplegget skal fremstå som koordinert, helhetlig og progressivt, fra barnehage til videregående skole, og skal være en integrert del av lokale læreplaner for å sikre bruk.

### Prosjektbeskrivelse

Det lyses ut og ansettes prosjektleder i 100% stilling, i utgangspunktet fra 01.08.16-31.07.18. Prosjektlederen må ha pedagogisk kompetanse og evne til å lede og koordinere et større pedagogisk utviklingsarbeid. Prosjektlederen har ansvar for struktur og innhold i undervisningsopplegget, i nært samarbeid med skolene, barnehagene, ressurspersoner i prosjektet og andre innholdsleverandører. Prosjektleders ansettelsesforhold i prosjektiden er Telemark fylkeskommune.

### Overordnet prosjektmål:

Barn og ungdom i verdensarvområdet Vinje-Tinn-Notodden og Telemark forøvrig skal kjenne til verdensarv som fenomen og historien om Rjukan-Notodden Industriarv, og gjøre seg nytte av historien i utvikling av identitet og kompetanse.

Ressursene skal også kunne tas i bruk i undervisning i andre fylker, og konseptet skal kunne spres til andre verdensarvsteder nasjonalt og internasjonalt, og være gjenstand for samarbeid og læring.

Prosjektets innhold skal være sammenfallende med temaene i Klima- og miljødepartementets basisutstilling for norske verdensarvsteder:

- UNESCO, verdensarven som idé og verdensarvstedene i verden
- Verdensarvstedene i Norge
- Verdensarvstedet Rjukan-Notodden Industriarv



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 11.6.1. Spesifikasjon

### Bakgrunn

Utvikling av undervisningsopplegg fra barnehage til videregående skole, er en viktig del av Forvaltningsplanen for verdensarven. Forvaltningsplan for Rjukan-Notodden Industriarv, kap.13. Tiltaksplan for 2014-2019, punkt 5. Mål for kompetansebygging og forskning, har følgende mål:

«Forvaltningen samarbeider med grunnskole, videregående skole, høyskoler, universiteter og forskningsinstitutter».

I denne sammenheng beskrives blant annet følgende to kjedede handlinger/tiltak:

- Utarbeidelse av opplegg for kunnskapsoppbygging til bruk i barnehage og grunnskolen
- Utarbeidelse av en samlet læreplan for grunnskole og videregående skole

Tiltakene er satt opp for handlingsperioden 2015-2019. En har valgt å se de to tiltakene under ett. Prosjektets helhetlige innretning har så langt vi vet ikke vært prøvd ut tidligere i Norge.

En gruppe bestående av kommunalsjefene innenfor opplæring i Tinn og Notodden kommuner, verdensarvkoordinatorerne i de samme kommunene og rektorene ved Rjukan og Notodden videregående skoler, har sammen med oppfølgingsansvarlig i Avdeling for videregående opplæring i Telemark fylkeskommune forberedt prosjektet siden mars 2014. Det har så langt vært avholdt sju møter. I tillegg har både kommunene og de videregående skolene sine egne aktiviteter som er knyttet til Rjukan-Notodden Industriarv. Det er fra 2015 tilbud til alle videregående elever i andre året om formidling av verdensarven Rjukan-Notodden Industriarv gjennom Den kulturelle skolesekken.

Et utkast til prosjektskisse ble behandlet av verdensarvrådet 11. november 2015. Et enstemmig verdensarvråd gjorde da følgende vedtak:

«Verdensarvrådet ber koordinator i samarbeid med prosjektets styringsgruppe og aktører:

1. Å fullføre prosjektskissen og søknadsarbeidet.
2. Sende søknad for 2016 på vegne av rådet, jf. forvaltningsplanens tiltak under mål 5.1, til Riksantikvaren og Den norske Unesco-kommisjonen.
3. Rapportere til rådet om prosjektet.»

Vedtaket ble gjort med følgende merknad: «Verdensarvrådet ber om at Vinje kommune tas med i prosjektet på linje med Tinn og Notodden.»





# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Prosjektmål

### Overordnet prosjektmål:

Barn og ungdom i verdensarvområdet Vinje-Tinn-Notodden og Telemark for øvrig skal kjenne til verdensarv som fenomen og historien om Rjukan-Notodden Industriarv, og gjøre seg nytte av historien i utvikling av identitet og kompetanse.

Ressursene skal også kunne tas i bruk i undervisning i andre fylker, og konseptet skal kunne spres\* til andre verdensarvsteder nasjonalt og internasjonalt, og være gjenstand for samarbeid og læring.

Prosjektets innhold skal være sammenfallende med temaene i Klima- og miljødepartementets basisutstilling for norske verdensarvsteder:

- UNESCO, verdensarven som idé og verdensarvstedene i verden
- Verdensarvstedene i Norge
- Verdensarvstedet Rjukan-Notodden Industriarv

### Operativt prosjektmål:

- Industrihistorien med tilhørende lokasjoner skal knyttes til relevante fagområder i barnehagen og kompetansemål i læreplaner i hele grunnopplæringa. Utviklingsarbeidet skal i prinsippet omfatte alle fag; slik som i historie/samfunnsfag, norsk, realfag, økonomi, entreprenørskap. Innenfor ulike yrkesfag i videregående skole skal verdensarven som fenomen og elementer fra Rjukan-Notodden Industriarv brukes.
- Det utarbeides lokalt lærestoff for barnehagen og hele grunnopplæringa (grunnskole og videregående skole), som ressurser til bruk i opplæringa
- Undervisningsopplegget skal fremstå som koordinert, helhetlig og progressivt, fra barnehage til videregående skole, og skal være en integrert del av lokale læreplaner for å sikre bruk.
- Undervisningsopplegget skal deles digitalt på fortrinnsvis kjente plattformer
- Undervisningsopplegget prøves ut i barnehager og skoler, og tas i bruk i prosjektperioden etter hvert som struktur og innhold blir kvalitetssikret og ferdigstilt.
- Ressursene skal kunne knyttes opp mot formidling av verdensarven gjennom Den Kulturelle Skolesekken for videregående skole.
- Ressursene som utvikles skal også kunne tas i bruk i annen formidling av Rjukan-Notodden Industriarv, for eksempel innenfor guiding, markedsføring osv. Prosjektet samarbeider med verdensarvsenteret (Norsk Industriarbeidermuseum), og utveksler gjensidig ressurser og resultater til felles beste.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

### Forankring

Et utkast til prosjektskisse ble behandlet av verdensarvrådet 11. november 2015. Et enstemmig verdensarvråd gjorde da følgende vedtak: «Verdensarvrådet ber koordinator i samarbeid med prosjektets styringsgruppe og aktører:

1. Å fullføre prosjektskissen og søknadsarbeidet.
2. Sende søknad for 2016 på vegne av rådet, jf. forvaltningsplanens tiltak under mål 5.1, til Riksantikvaren og Den norske Unesco-kommisjonen.
3. Rapportere til rådet om prosjektet.»

Vedtaket ble gjort med følgende merknad: «Verdensarvrådet ber om at Vinje kommune tas med i prosjektet på linje med Tinn og Notodden.»

### Prosjektorganisering

En har valgt å organisere utviklingsarbeidet etter en prosjektmodell, og ikke etter en anbudsmodell. Når en har valgt prosjektmodellen, er det begrunnet i behovet for bred medvirkning og lokal forankring i skolene og barnehagene.

Den lokale forankringen vektet høyt for å sikre faktisk bruk og vurderes best oppnådd med prosjektorganisering.

Med denne modellen vil prosjektlederen ha en sentral rolle i utviklingen av struktur og innhold i undervisningsopplegget, i nært samarbeid med skolene, barnehagene, ressurspersoner i prosjektet og andre innholdsleverandører.

### Prosjekteiere

- Telemark fylkeskommune
- Vinje kommune
- Tinn kommune
- Notodden kommune

### Styringsgruppe

1. Fylkesopplæringssjef, Telemark fylkeskommune
2. Assisterende rådmann, Vinje kommune
3. Kommunalsjef for tjenesteområdet utvikling og oppvekst, Tinn kommune
- 3
4. Kommunalsjef for oppvekst, Notodden kommune
5. Verdensarvkoordinator
6. Prosjektleder (sekretær, uten stemmerett)
7. Oppfølgingsansvarlig, Telemark fylkeskommune (uten stemmerett)

### Referansegruppe

1. Verdensarvkoordinator Tinn kommune
2. Verdensarvkoordinator Notodden kommune
3. Verdensarvkoordinator Vinje kommune
4. Direktør Norsk Industrierbeidermuseum (NIA)
5. Andre innholdsleverandører, slik som f.eks. høyskolemiljø og næringsinteresser, avhengig av prosjektets behov/utvikling



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## Prosjektgruppe

1. Prosjektleder
2. Rektor, Rjukan videregående skole
3. Rektor, Notodden videregående skole
4. Rektor ungdomsskole\*
5. Rektor barneskole\*
6. Barnehagestyrer\*
7. Museumspedagog NIA
8. Oppfølgingsansvarlig, Telemark fylkeskommune (frem til prosjektleder er på plass)

\*) Utpekes av Vinje, Tinn og Notodden kommuner i fellesskap

## Samarbeidspartnere

Norsk Industriarbeidermuseum – NIA er en sentral samarbeidspartner. I rollen som verdensarvsenter besitter NIA kompetanse og andre ressurser som er viktig for å nå målet for prosjektet. Prosjektet defineres som et skoleprosjekt, men med et utstrakt samarbeid med NIA. I dette samarbeidet er det viktig både å skjelve mellom oppgavene og å kunne se dem i sammenheng. Mens NIAs oppgave i stor grad er rettet mot kultur- og kunnskapsformidling, er prosjektets oppgave rettet mot undervisning i barnehage og skole, knyttet til læreplaner i fag.

- Digital tilgjengeliggjøring og deling av læringsressursene er en viktig del av prosjektet. Dette kan for eksempel skje gjennom Nasjonal Digital Læringsarena – NDLA, i tillegg til NIAs hjemmesider.
- Samarbeid med andre skoler i Telemark for å få til en ordning og et system for ekskursjoner og læring, er en del av prosjektet, men er avhengig av egen finansiering.
- Samarbeid med Den Kulturelle Skolesekken er ikke en del av selve prosjektet, men er viktig i forhold til elevenes læring og god ressursutnyttelse, jf. prikkpunkt over.
- Skolenes/barnehagenes egne aktiviteter, også verdensarvaktiviteter, som ikke er besluttet tatt inn i prosjektet, er ikke en del av selve prosjektet. Prosjektleder kan likevel engasjere seg i slike aktiviteter utfra en helhetstenkning for å lykkes i utviklingsarbeidet.
- Samarbeid med høyskoler, universiteter og forskningsinstitutter, jf. Forvaltningsplanen bør avklares, blant annet med tanke på evaluering og mulig følgeforskning.

Andre eksterne aktører som har arbeidet med undervisning og verdensarv (andre norske og utenlandske verdensarvsteder)



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND

## TUF

### Aktiviteter

Prosjektleders ansvarsområder:

Utvikle undervisningsopplegg og læreplaner knyttet til Rjukan-Notodden verdensarv, fra barnehage til videregående skole, og ferdigstille dette i tråd med prosjektmål .

- Lede og koordinere faggrupper og ressurspersoner i samarbeid med barnehager, grunnskoler, videregående skoler og NIA.
- Sørge for digital tilgjengeliggjøring og deling av undervisningsopplegget.
- Som sekretær for prosjektgruppa forberede og gjennomføre møter og følge opp beslutninger.
- Bruke referansegruppa som en faglig ressursgruppe, etter nærmere avtale.
- Som sekretær for styringsgruppa forberede, gjennomføre og følge opp vedtak fra møter i styringsgruppa, i samarbeid med prosjektansvarlig i Telemark fylkeskommune

### Målgrupper

Barn og unge fra barnehage til videregående.

### Resultat

Undervisningsopplegg tilrettelagt med progresjon fra barnehage til videregående skole. Utviklingsarbeidet skal i prinsippet omfatte alle fag; slik som i historie/samfunnsfag, norsk, realfag, økonomi, entreprenørskap. Innenfor ulike yrkesfag i videregående skole skal verdensarven som fenomen og elementer fra Rjukan-Notodden Industriarv brukes. Det skal gi barn og unge mulighet til å gjøre seg nytte av historien i utvikling av identitet og kompetanse.

### Effekter

Samfunnseffekten i et lengre perspektiv er verdiskaping i bred forstand. Barn og unge får utviklet identitet, stolthet og kompetanse som gir tilhørighet for bosetting og grunnlag for verdiskaping.



# TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

## 11.6.2. Tids- og kostnadsplan

### Kostnadsplan

#### Godkjent kostnadsplan

Vis antall år 3 

Side 1 1 side Rader pr.side 10

Tittel	2016	2017	2018	SUM	Søknad
arrangementer, nettverksarbeid	100 000	200 000	100 000	400 000	400 000
Evaluering av sluttprodukt			150 000	150 000	150 000
Lønns- og personalkostander	450 000	900 000	450 000	1 800 000	1 800 000
Reiser, kurs, konferanse	50 000	150 000	50 000	250 000	250 000
Utstyr, materiell, programvare, innhol	50 000	200 000	50 000	300 000	300 000
<b>Sum godkjent kostnadsplan</b>	<b>650 000</b>	<b>1 450 000</b>	<b>800 000</b>	<b>2 900 000</b>	<b>2 900 000</b>

### Finansieringsplan

#### Godkjent finansieringsplan

Vis antall år 3 

Side 1 1 side Rader pr.side 10

Tittel	2016	2017	2018	SUM	Søknad
Den norske UNESCO-kommisjonen	100 000	200 000	100 000	400 000	400 000
Fylkesopplæringsjefen		50 000	150 000	200 000	200 000
Kommuner	200 000	200 000	200 000	600 000	600 000
Kunnskapsdepartemenet og/eller andr		400 000		400 000	400 000
Regional Utviklingsmidler - Handlingsp	150 000	200 000	150 000	500 000	500 000
Riksentikvaren	100 000	300 000	200 000	600 000	600 000
Telemark Utviklingsfond	100 000	100 000		200 000	200 000
<b>Sum godkjent finansieringsplan</b>	<b>650 000</b>	<b>1 450 000</b>	<b>800 000</b>	<b>2 900 000</b>	<b>2 900 000</b>
Summer fra godkj, kostnadsplan	650 000	1 450 000	800 000	2 900 000	2 900 000

### Geografi

807-Notodden, 826-Tinn, 834-Vinje

## 12. NESTE STYREMØTE

Innkalles ved behov.